

Obstarávateľ:

OBEC LOM NAD RIMAVICOU

Okres:

Brezno

Kraj:

Banskobystrický

Spracovateľ:

Architektonické štúdio Atrium s.r.o.

Mlynská 27, 040 01 Košice, tel: 055/ 62 315 87

e-mail: architekti@atriumstudio.sk

www.UzemnePlany.sk

Hlavný riešiteľ:

Ing. arch. Dušan Burák, CSc.

Zodpovední riešitelia:

Ing. Marek Dubiel

Mgr. Milan Barlog

Ing. Milan Kolesár

Ing. Ľudmila Sekeráková

Odborne spôsobilá osoba na obstaranie ÚPD:

Ing. Martina Kukučková – registračné č.297

Schvaľovacia doložka – Územný plán obce Lom nad Rimavicou

SCHVAĽOVACÍ ORGÁN: OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO LOM NAD RIMAVICOU

JOZEF KATRENIAK

STAROSTA OBCE LOM NAD RIMAVICOU

ČÍSLO UZNESENIA POTVRDZUJÚCEHO PLATNOSŤ ÚPN-O:

DÁTUM SCHVÁLENIA:

PEČIATKA

CELKOVÝ ELABORÁT

Grafická časť

<i>číslo výkresu</i>	<i>názov výkresu</i>	<i>mierka</i>
1	Výkres širších vzťahov (vrátane záujmové územie)	1:50 000
2	Komplexný výkres funkčného využitia katastrálneho územia obce	1:10 000
3	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia zastavaného územia obce a dopravného vybavenia, s vyznačením verejnoprospešných stavieb	1:5 000
4	Výkres verejného technického vybavenia územia	1:5 000
5	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES	1:15 000
6	Výkres perspektívneho využitia PP na nepoľnohospodárske účely	1:5 000
	Výkres záberu lesných pozemkov	
	Schéma verejnoprospešných stavieb	
	Schéma záväznej časti	

Textová časť

	<i>Smerná časť:</i> - Sprievodná správa - Vyhodnotenie dôsledkov stavebných a iných zámerov na PP a LP	
	<i>Záväzná časť:</i> - Návrh regulatívov územného rozvoja obce (vložené schémy záväznej časti a verejnoprospešných stavieb)	

Obsah

A1. Základné údaje	6
1.1 Hlavné ciele a problémy riešené ÚPD.....	6
1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu	6
1.3 Údaje o súlade riešenia so Zadaním a postup spracovania ÚPD	6
A2. Riešenie územného plánu	8
2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis.....	8
2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí územného plánu regiónu.....	8
2.3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce	12
2.3.1 Demografia	13
2.3.2 Ekonomická aktivita a pracovné príležitosti	15
2.4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie obce do systému osídlenia.....	16
2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania	18
2.6 Návrh funkčného využitia územia obce	18
2.7 Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, návrh výroby a rekreácie	21
2.7.1 Bytový fond	21
2.7.2 Predpokladaný rozvoj ekonomických aktivít.....	22
2.7.3 Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie	23
2.7.4 Turizmus, cestovný ruch a rekreácia	25
2.7.5 Ekonomické aktivity.....	26
2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce	26
2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov	26
2.9.1 Ochranné pásma	26
2.9.2 Ochranné pásma zariadení technickej infraštruktúry	26
2.9.3 Chránené územia – funkčné obmedzenie v zmysle prísl. zákonných ustanovení	27
2.10 Návrh na riešenie záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, geologických zosuvov a ochrany pred povodňami.....	27
2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení.....	28
2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia	30
2.12.1 Dopravný systém obce.....	30
2.12.2 Vodné hospodárstvo a vodné toky	38
2.12.3 Zásobovanie elektrickou energiou.....	40
2.12.4 Zásobovanie plynom a teplom	41
2.12.5 Telekomunikácie, rozhlas, televízia	41
2.13 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie	42
2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov	43
2.15 Vymedzenia plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu.....	43
2.16 Ochrana pôdneho fondu.....	44
2.16.1 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde	44
2.17 Komplexné hodnotenie navrhovaného riešenia, najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledkov	44

Zoznam skratiek:

BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
BBK - Banskobystrický kraj
BD - bytový dom
CO - civilná ochrana
ČOV - čistiareň odpadových vôd
DÚR - dokumentácia pre územné rozhodnutie
DSP - dokumentácia pre stavebné povolenie
CHKO - chránená krajinná oblasť Poľana
CHVÚ - chránená vodohospodárska oblasť Muráňska planina
HaZZ - hasičský a záchranný zbor
ICHR - individuálna chatová a chalupnícka rekreácia
LHC - lesný hospodársky celok
LP - lesný pozemok
KO - komunálny odpad
k.ú. - katastrálne územie
MK - miestna komunikácia
MŠ - materská škola
NKP - národná kultúrna pamiatka
OcÚ - obecný úrad
OHDZ – osobné horské dopravné zariadenia
OP - ochranné pásmo
PaR - prieskumy a rozbory
PP - poľnohospodárska pôda
POH - program odpadového hospodárstva
RD - rodinný dom
PAD - pravidelná autobusová doprava
SHR - samostatne hospodáriaci roľník
SKCHVÚ022 Poľana - územie európskej sústavy Natura 2000 (chránené vtáčie územie)
TS - trafostanica elektrická
ÚPD - územnoplánovacia dokumentácia
ÚPN-O - územný plán obce
ÚZPF SR - ústredný zoznam pamiatkového fondu Slovenskej republiky
VÚC - veľký územný celok
VN - vysoké napätie elektrické
VPS - verejnoprospešné stavby
VZN - všeobecne záväzné nariadenie
ZUŠ - základná umelecká škola
ZŠ - základná škola

A1. Základné údaje

Lom nad Rimavicou je vrchárska obec, ležiaca v severozápadnej časti Slovenského Rudohoria. Sever uzatvárajú Balocké vrchy a juhovýchod nadväzuje na Stolické vrchy. V západnej časti sa dotýka Chránenej krajinskej oblasti Poľana.

S nadmorskou výškou intravilánu v rozmedzí 972 m n.m. – 1 024 m n.m. patrí medzi najvyššie položené samostatné obce Slovenska.

Podľa KURS a VÚC obec leží v okrajovom pásme ťažiska osídlenia prvej úrovne - pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno - Banská Bystrica – Zvolen - Žiar nad Hronom – Žarnovica. Tvoria ju sídla ležiace v nive rieky Hron.

Leží na rozhraní okresov Brezno, Detva, Poltár a Rimavská Sobota.

Záujem o výstavbu v obci sa orientuje prevažne na rekreačné objekty a funkcie, chýba však aktuálny nástroj na jej územné riadenie.

Ďalším dôvodom obstarania je potreba komplexného zhodnotenia rozvoja obce a jej k.ú. vo väzbe na ÚPN – VÚC Banskobystrický kraj do roku 2040 a neskôr.

ÚPN-O je vypracovaný v súlade so Zadaním pre jeho spracovanie.

1.1 Hlavné ciele a problémy riešené ÚPD

Hlavným cieľom ÚPN je vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie obce, ktorá komplexne rieši funkčné využívanie a priestorové usporiadanie územia k.ú. celej obce, koncepciu verejnej dopravy, technickej infraštruktúry vrátane problematiky životného prostredia, ochrany prírody a krajiny a ekologickej stability územia. Ďalším zámerom ÚPN-O je získanie koncepčného a rozvojového dokumentu s urbanistickou koncepciou, ktorá zohľadní plánované a určí nové rozvojové zámery obce a vytvorí predpoklady pre ich trvalo udržateľný rozvoj.

Problémy, ktoré sú riešené touto ÚPD možno charakterizovať nasledovne:

- demografický pokles obyvateľstva a z toho dôvodu nevyužívané budovy slúžiace RD a OV,
- nedostatočné vybavenie pre turizmus a CR,
- nedostatočné využitie liečebného potenciálu krajiny – respiračné, rehabilitačné a poststresové problémy,
- nedostatok pracovných príležitostí,
- nejasnosť v rozsahu a spôsobe rozvoja chatovej a chalupníckej rekreácie,
- nejasnosť v únosnosti krajiny pre nové športové, turistické a rekreačné využitie krajiny a obce,
- spôsob čistenia splaškových vôd.

1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu

Obec nemá vypracovanú ÚPD.

1.3 Údaje o súlade riešenia so Zadaním a postup spracovania ÚPD

1.3.1 Chronológia spracovania a prerokovania jednotl. etáp ÚPD

- prípravné práce (11/2021),
- spracovanie Prieskumov a rozborov pre ÚPN-O Lom n/ Rimavicou (12/2021),
- vypracovanie Zadania (12/2021),
- prerokovanie Zadania (29.12.2021 – 31.1.2022),
- schválenie Zadania ((uznesením Zastupiteľstva obce Lom n/ Rimavicou č. 8 / 2022, dňa 21.02.2022),

1.3.2 Zhodnotenie súladu riešenia so Zadaním

Riešenie ÚPD je v súlade so schváleným Zadaním.

V r. 2022 bola po schválení Zadania hranica obce mierne rozšírená západným smerom po okraj lesa (na úkor k.ú. obce Hriňová).

1.3.3 Zdôvodnenie prípadného spracovania doplňujúcich prieskumov a rozborov

Spracovanie ÚPD si nevyžadovalo doplnenie prieskumov a rozborov.

1.3.4 Súpis použitých podkladov a materiálov

Mapové podklady

Polohopis v M 1: 5 000 (2 500) bol odvodený z katastrálnych máp obce, doplnený z obhliadky

v teréne a skenovaním ďalších podkladov.

Výškopis bol vektorizovaný zo základných máp SR v M 1:10 000. Mapový podklad v M 1:10 000 bol skenovaný z tých istých máp.

Ostatné materiály

- ÚPN-VÚC Banskobystrický kraj (Urkea, Line Design Banská Bystrica a ďalšie, 1998 - 2020),
- Prieskumy a rozboru obce Lom n/Rimavica (Atrium Košice, 2021),
- Zadanie pre vypracovanie ÚPN-O Marhaň (Obec Lom n/Rimavica, 2011),
- Program rozvoja obce Lom n/Rimavica (Moad, Košice, 2018),
- Komunitný plán rozvoja soc. služieb Lom n/Rimavicou na r. 2018 – 2022 (OcÚ Lom n/Rimavicou, 2018),
- DSP stredisk CR SkiLom Lom n/Rimavica (Agent M, Ružomberok, 2008),
- vydané ÚR a SP od r. 2018.

A2. Riešenie územného plánu

2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis

Lom nad Rimavicou je vrchárska obec, ležiaca v severozápadnej časti Slovenského Rudohoria. Sever uzatvárajú Balocké vrchy a juhovýchod nadväzuje na Stolické vrchy. V západnej časti sa dotýka Chránenej krajinskej oblasti Poľana.

Obec vznikla v kokavskom chotári v roku 1796, kedy Forgáčovci založili osadu pre pôvodom goralských pastierov dobytká a lesných robotníkov.

S nadmorskou výškou intravilánu v rozmedzí 972 m n.m. – 1 024 m n.m. patrí medzi najvyššie položené samostatné obce Slovenska.

Leží na rozhraní okresov Brezno, Detva, Poltár a Rimavská Sobota. Obec patrí do okresu Brezno, mikroregiónu Čierny Hron (okrem Lomu nad Rimavicou tu patria obce Čierny Balog, Drábsko, Hronec, Osrblie, Sihla a Valaská) a je súčasťou CHVO Muráňska planina.

Riešeným územím je celé administratívne, tj. katastrálne územie obce veľkosti 1 740 ha a je prezentované v M1:10 000. Podrobne je obec riešená v mierke M 1:5 000. V r. 2022 bola hranica obce mierne rozšírená západným smerom po okraj lesa na úkor k.ú. obce Hriňová.

2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí územného plánu regiónu

Vo vzťahu k územnému plánu obce je nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou ÚPN – VÚC BBSK. Bol schválený vládou SR, uznesením č.394 zo dňa 9. 6. 1998. Nariadenie vlády SR č. 263 ktorým bola vyhlásená záväzná časť ÚPN VÚC BBK bolo uvedené v Zbierke zákonov SR 18. 8. 1998. Všeobecne záväzné nariadenie BBK č.4/2004 zo dňa 17. decembra 2004, ktorým boli vyhlásené zmeny a doplnky záväznej časti ÚPN-VÚC BBK nadobudlo účinnosť 21. januára 2005. Zmeny a doplnky 2007 boli schválené uznesením č. 222/2007 zo dňa 23.8.2007 a záväzná časť vyhlásená VZN zastupiteľstva BBK č. 6/2007. Zmeny a doplnky 2009 boli schválené uznesením č. 94/2010 zo dňa 18.6.2010 a záväzná časť vyhlásená VZN č. 14/2010 a Zmeny a doplnky 2014 boli schválené uznesením č. 84/2010 zo dňa 5.12.2014 a záväzná časť vyhlásená VZN BBK č. 27/2014.

Uvedené záväzné časti, vrátane verejnoprospešných stavieb sú rešpektované a zapracované do ÚPN–O Lom nad Rimavicou. Jedná sa o nasledovné záväzné regulatívy a VPS územného rozvoja BBSK:

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry
  - 1.7. v oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom
    - 1.7.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka v znení prírodných a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov,
    - 1.7.2. zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,
    - 1.7.3. pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
    - 1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráam podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.
2. V oblasti hospodárstva
  - 2.1. vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj

- 2.1.2. podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií, šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať,
- 2.2. poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo
- 2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno - ekologickej rajonizácii a typologicko - produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou,
- 2.2.2. v chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) v zmysle platnej legislatívy,
- 2.2.4. rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,
- 2.2.5. v chránených územiach uplatňovať ekologické princípy hospodárenia,
- 2.2.8 vytvárať podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva v horských oblastiach s podporou tradičného pastevného chovu hospodárskych zvierat,
- 2.4. regionálny rozvoj
- 2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,
- 2.4.5. podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov,
- 2.4.9. zabezpečiť v záujme rozvoja vidieka v horských a podhorských oblastiach so sťaženými prírodnými podmienkami primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu v prospech rozvoja vidieckych oblastí.
3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky
- 3.1.5. pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:
- turistické centrá - Banská Bystrica, Zvolen, Banská Štiavnica, Lučenec, Rimavská Sobota, Revúca, Brezno, Kremnica
  - liečebné kúpele - Sliač, Kováčová, Brusno, Dudince, Číž, Sklené Teplice
  - horské turistické aglomerácie a strediská:
    - Donovaly - Liptovská Osada/Korytnica
    - Liptovské Revúce - Špania Dolina/Šachtička - Selce/Čachovo
    - Staré Hory - Turecká – Križná Križna
    - Banská Bystrica/Králiky - Kremnica/Skalka - Krahule
    - Mýto pod Ďumbierom - Tále - Chopok Juh - Demänovská Dolina
    - Šumiac - Telgárt
    - *Lom nad Rimavocou Rimavicou- Sihla - Drábsko*
    - Banská Štiavnica - Horná Roveň - smer Banská Hodruša
    - Čertovica,
  - pešie magistrály: - Turistická magistrála M.R.Štefánika – Cesta hrdinov SNP
- Rudná magistrála (Banská Štiavnica – Gelnica),
  - cyklomagistrály:
    - *Zelená stuha Pohronia*
    - *Vrchárska cyklomagistrála*
    - Lučenec – Kalonda/Ipolytarnóc (Maad'arskoR)
    - Rodinná cestička Banská Bystrica – Sliač – Zvolen
    - *009 Ipeľská cyklomagistrála (prameň Ipeľ- Lučenec)*
    - *010 Pohronská cyklomagistrála*
    - 011 Hontianska cyklomagistrála (Detva- Zaježová)
    - 012 Rudohorská cyklomagistrála (Zvolen- Hnúšť'a)
    - 013 Novohradská cyklomagistrála
    - 033 Donovalská cyklomagistrála

- 036 Gemerská cyklomagistrála
- 037 Cyklomagistrála Blhu
- 041 Veľký Hodrušský okruh
- *A Okruh okolo Pol'any*
- Cyklotrasy Kľakovskou dolinou

Podporovať budovanie cyklotrás v obci, cyklotrás prepájajúcich obce a cyklotrás prepájajúcich regióny.

- 3.4. rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu
  - 3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať do ich zastavaného územia a jeho okolia,
  - 3.4.2. nové zariadenia a služby mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať do už zastavaných lokalít,
  - 3.4.3. priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,
- 3.8. viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,
- 3.10. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti centier cestovného ruchu nadregionálneho a regionálneho významu:
  - 3.10.1. Ipeľský región CR (12) - Krupina, Veľký Krtíš, Dolná Strehová, Fil'akovo, Poltár, Kokava nad Rimavicou,
  - 3.10.2. Gemerský región CR (13) - Tornaľa, Tisovec, Revúca
  - 3.10.3. Horehronský región CR (14) - Slovenská Lupča, Čierny Balog, Heľpa, Telgárt,
  - 3.10.4. Pohronský región CR (15) – Hriňová, Štiavnické Bane, Sv. Anton, Preňčov, Sklené Teplice, Nová Baňa, Žarnovica.
- 3.15. vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny,
- 3.16. využiť bohatý kultúrno-poznávací potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.
- 3.17. zabezpečiť podmienky pre vytvorenie komplexného informačného systému regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny,
- 3.18. podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.
4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekolog. aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu
  - 4.1 rešpektovať územné vymedzenie, podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok, chránené vtáčie územie, navrhované územie európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov,
  - 4.5. rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability,
  - 4.10. Rešpektovať najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice). Rozvoj smerovať najmä formou intenzifikácie zastavaného územia, rozvoj mimo už zastavaného územia je možný len v nevyhnutých prípadoch a v odôvodnenom rozsahu.
  - 4.13. zabezpečovať zvýšenie ekologickej stability a obnovu biologickej rozmanitosti v územiach a krajinných segmentoch a narušeným prírodným a životným prostredím.
5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva
  - 5.1. Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území

- pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, pamiatkových objektov a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.
- 5.4. Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov:
    - 5.4.5. podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.
  - 5.5. Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám, v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu.
  - 5.7. podporovať ochranu vedeckých a technických hodnôt: banské a hutnícke diela – šachty, štôlne, tajchy, huty, hámre, valkovne a pod., vybrané typické remeselnícke a priemyselné objekty, zariadenia železničnej dopravy – pôvodné stanice, charakteristické a unikátne úseky tratí ako sú Telgárt – Červená skala , Brezno-Tisovec, čiernohorská železnica , železničná trať Banská Bystrica –Diviaky,
  - 5.12. rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, v súlade so súčasnou krajinnou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.
6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry
    - 6.1. V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry
      - 6.1.20.4 rekonštruovať cestu II/529 v úseku Hriňová – Drábsko – Čierny Balog – Brezno (I/66),
      - 6.1.32 rekonštruovať a šírkoivo usporiadať cestu zmena na III/528012 (2724) v úseku Sihla/Drábsko/ x II/529 – Utekáč,
  7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
    - 7.1. Vodné hospodárstvo
      - 7.1.8. vytvárať územnotechnické predpoklady na úpravu a revitalizáciu vodných tokov v čiastkových povodiach Hrona, Ipľa a Slanej; úpravy na vodných tokoch realizovať tak, aby neboli dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny v súlade s platnou legislatívou,
      - 7.1.11. postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s ČOV za rozvojom verejných vodovodov
        - a) prioritnou výstavbou kanalizácií s ČOV v obciach nad 2.000 ekvivalentných obyvateľov EO,
        - b) prioritnou výstavbou kanalizácií s ČOV v obciach ležiacich v chránených vodohospodárskych oblastiach, kde sú veľkokapacitné zdroje podzemných vôd, v ochranných pásmach vodárenských zdrojov, ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov, prípadne v ich blízkosti,
        - c) výstavbou čistiarní odpadových vôd v rozhodujúcich zdrojoch znečistenia,
        - d) výstavbou skupinových kanalizácií s ČOV,
      - 7.1.13. v zmysle platnej legislatívy zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami,
    - 7.2. Zásobovanie elektrickou energiou
      - 7.2.12. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy.
  8. V oblasti sociálnej infraštruktúry
    - 8.1. Školstvo

- 8.1.1. vytvárať územno-technické predpoklady na rovnocennú dostupnosť stredných škôl a ich zariadení, vysokých škôl a ich zariadení na území kraja so osobitným zreteľom na sociálne, hospodárske geografické špecifiká kraja,
- 8.2. Zdravotníctvo
  - 8.2.1. vytvárať územno-technické predpoklady na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami základnej zdravotnej starostlivosti, jej zameranie postupne preorientovať na prevenciu a na včasnú diagnostiku závažných ochorení,
- 8.3. Sociálna pomoc
  - 8.3.1. rozširovať sieť a štruktúru zariadení sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb podľa potrieb okresov paralelne s narastaním podielu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov v dôchodkovom veku, ako aj občanov so zdravotným postihnutím, najmä občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
- 8.4. Kultúra
  - 8.4.1. vytvárať územnotechnické podmienky na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami kultúrnych služieb a tým zvýšiť ich dostupnosť vo všetkých lokalitách kraja.
- 9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia
  - 9.3. ochranu vôd realizovať ako
    - 9.3.1. ochranu v chránených vodohospodárskych oblastiach Veľká Fatra, Nízke Tatry - západná časť, Nízke Tatry - východná časť, Horné povodie Ipl'a, Rimavice a Slatiny, Muránska planina, Horné povodie Hnilca,
    - 9.3.2. ochranu vodárenských tokov a ich povodí,
    - 9.3.3. ochranu vodárenských zdrojov,
  - 9.7. Zabezpečiť postupnú, k životnému prostrediu šetrnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadu a sanáciu resp. minimalizáciu dopadov starých environmentálnych záťaží, s uprednostnením lokalít s významom z hľadiska udržania kvality a ekologickej stability územia.
- 12. V oblasti civilnej ochrany
  - 12.2. Ochranné stavby pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti navrhovať podľa Analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí a budovať ich v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku civilnej ochrany obyvateľstva.

II. Verejnoprospešné stavby

- 1. Cestná infraštruktúra
  - 1.21.5. cesta II/529 v úseku Hriňová - Drábsko - Čierny Balog - Brezno (I/66), rekonštrukcia cesty,
  - 1.21.14. cesta III/528012 Drábsko – Utekáč, rekonštrukcia,

Za verejno-prospešné stavby sa považujú stavby určené na verejno-prospešné služby, pre verejno-technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzí schvaľujúci orgán v záväznej časti územno-plánovacej dokumentácie

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb (stavieb vo verejnom záujme) možno podľa zákona č. 282/2015 Z.z. o vyvlastnení pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

2.3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

Podľa dynamiky pohybu obyvateľstva, obec zaznamenala v rokoch 1970 - 2020 neustály pokles počtu obyvateľov, pričom v dekáde rokov 1970 – 1980 to bolo až – 298 osôb. Priemerné ročné poklesy sa pohybovali v hodnotách cca pod 2,00 %, čím sa obec zaradila do kategórie regresívneho sídla. V r. 2020 bol počet obyvateľov 240 (údaj OcÚ) a podľa SODB 2021 - 228 obyv..

Obec leží na rozhraní okresov Brezno, Detva, Poltár a Rimavská Sobota. Obec patrí do mirkoregiónu Čierny Hron, Muránska planina - Čierny Hron a je súčasťou okresu mesta Brezno.

Je zaradená do Horehronského regiónu CR č. 14 (predtým oblasť cestovného ruchu Nízkotatranská 1. kat. a Poľanská - 2. kat.), medzinárodného významu. K.ú. obce je súčasťou OOCR Horehronie, združujúceho aktivity CR a turizmu.

Priestory k.ú. vykazujú veľmi kvalitné podmienky pre bývanie, turizmus, liečbu respiračných syndrómov, CR a šport. Súčasný záujem o výstavbu chat je značný.

Obec má vďaka vyššie uvedeným danostiam rozvojový potenciál v rekreácii, turizme a CR.

2.3.1 Demografia

Stav a vývoj obyvateľstva

Podľa SODB 2021 k 1.1.2021 žilo v obci Lom nad Rimavicou 228 obyvateľov, čo predstavuje 0,63 % z celkového počtu obyvateľov okresu Brezno. Ženy s počtom 110 tvorili 48,25 % obyvateľov obce. Celková rozloha katastrálneho územia obce je 1 740,4775 ha, priemerná hustota osídlenia 14,08 obyvateľov na 1 km².

Počet obyvateľov podľa ekonomických vekových skupín v obci Lom nad Rimavicou:

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality
	Spolu	Vekové skupiny			
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
2021	228	19	156	53	35,84
%	100,00	8,33	68,42	23,25	

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Index vitality dosiahol hodnotou 35,85 bodov, čo zaradilo obyvateľstvo medzi regresívny (ubúdajúci) typ populácie.

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v obci Lom nad Rimavicou v rokoch 1970 – 2020

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001	2011	2020
Počet obyvateľov	885	587	366	326	293	240
Prírastok obyvateľov	- 298	- 221	- 40	- 33	- 53	
Index rastu	66,33	62,35	89,07	89,88	81,91	
Ø ročný prírastok	- 3,367 %	- 3,422 %	- 1,092 %	- 1,046 %	- 2,010 %	

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Podľa národnostnej štruktúry v obci prevláda slovenská národnosť ku ktorej sa hlásilo 227 obyvateľov (99,56%). Ostatné národnosti sa podieľali na celkovom počte obyvateľov podielom menším ako 1 %.

Podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania má základné vzdelanie ukončených 21,05 % obyvateľov, stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) má 30,70 % obyvateľov, úplné stredné vzdelanie (s maturitou) má 26,32 %, vyššie odborné vzdelanie má 4,82 % obyvateľov a vysokoškolské 10,53 % obyvateľstva.

Z náboženského vyznania prevláda rímskokatolícka cirkev s 90,35 %. Bez náboženského vyznania si udáva 5,70 % obyvateľstva.

Doplňujúce informácie z Prieskumov a rozborov (Sčítanie obyv., domov a bytov v roku 2011, OcÚ)

K 31.12.2020 žilo v obci Lom nad Rimavicou 240 obyvateľov, čo predstavuje 0,39 % z celkového počtu obyvateľov okresu Brezno. Ženy tvorili 61,67 % obyvateľov obce.

Zo sledovaného vývoja počtu obyvateľov je zrejme, že v období do roku 1991 dochádza k najvýraznejšiemu poklesu obyvateľov. Za takmer 20 rokov sa znížil počet obyvateľov obce o 519 obyvateľov. Tento vysoký úbytok obyvateľstva bol spôsobený enormným nárastom bytov v mestách na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov minulého storočia a s tým súvisiacom imigráciou za prácou z obcí Horehronia. Po roku 1991 dochádza k pomalšiemu úbytku. Priemerné ročné prírastky sa pohybovali po roku 1991 v hodnotách – 1,092 % až – 2,010 %, čím sa obec v súčasnosti zaradila medzi stagnujúce sídla.

Pohyb obyvateľstva v obci Lom nad Rimavicou v rokoch 2001 - 2020

Rok	Počet obyvateľov k 30.6.	Narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok/ úbytok	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračný prírastok / úbytok	Celkový prírastok/ úbytok
2001	325	3	6	-3	6	2	4	1
2011	295	4	7	-3	0	5	-5	-8

2020	246	1	6	-5	0	5	-5	-10

Zdroj: ŠÚ SR

Demografické správanie v roku 2001 až 2020 z pohľadu prirodzeného pohybu sa vyznačuje úbytkom, kedy viac ľudí zomrelo ako sa narodilo.

Vplyvom obmedzenia pracovných príležitostí a dostupnosťou bytov v mestách nútila ľudí migrovať za prácou, často aj so zmenou trvalého bydliska.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce Lom nad Rimavicou v období rokov 2001 – 2020

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality	Index star-nutia	Priemer-ný vek
	Spolu	Vekové skupiny					
		Predproduktívny	Produktívny	Poproduktívny			
2001	327	58	187	82	70,73	141,38	42,18
%	100,00	17,74	57,19	25,08			
2011	293	33	188	72	45,83	218,18	44,37
%	100,00	11,26	64,16	24,57			
2020	240	19	164	57	33,33	300,00	48,04
%	100,00	7,92	68,33	23,75			

Zdroj: ŠÚ SR

Významnou demografickou charakteristikou každej populácie je vekové zloženie, v ktorom sa odrážajú výsledky demografických procesov z minulosti a zároveň ide o základ budúceho demografického vývoja. Pri pohľade na vekovú štruktúru obyvateľstva obce Lom nad Rimavicou môžeme konštatovať, že prirodzený úbytok, záporné migračné saldo a intenzita populačného starnutia sa budú prehlbovať. Postupne sa znižuje zložka obyvateľov predproduktívneho veku na úkor nárastu obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku. Priemerný vek obyvateľov v roku 2001 bol 42,18 rokov, v roku 2020 to bolo 48,04. Index vitality sa pohyboval pod hodnotou 100 bodov, čo dlhodobo zaradilo obyvateľstvo medzi regresívnu (ubúdajúcu) populáciu.

Náboženské a národnostné zloženie obyvateľstva, vzdelanostná štruktúra

Z náboženského vyznania prevláda rímskokatolícka cirkev, ku ktorej sa hlásilo 264 obyvateľov (89,80 %). Bez vyznania si udáva 3,74 %. Ostatné náboženstvá sa podieľajú na celkovom počte obyvateľstva podielom menším ako 1 %.

Podľa národnostnej štruktúry obyvateľstva bolo v obci 96,26 % slovenskej a 1,02 % poľskej národnosti. Nezistených ohľadne národnosti bolo 2,38 %. Ostatné národnosti sa podieľajú na celkovom počte obyvateľstva podielom menším ako 1 %.

Podľa vzdelanostnej štruktúry a najvyššieho ukončeného stupňa školského vzdelania má základné vzdelanie ukončených 27,21 %, učňovské a stredné bez maturity 28,91 %, stredné učňovské, odborné a všeobecné školy s maturitou má ukončených 20,07 % a vysokoškolské vzdelanie dosiahlo 7,82 % obyvateľstva. Bez školského vzdelania je 11,90 % obyvateľov, nezistení 1,70 %.

Z hľadiska „Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ (Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013) vypracovanej Prognostickým ústavom SAV je toto obdobie charakteristické procesom starnutia a populačný vývoj je typický zmenou reprodukčného procesu. Okrem nevyváženosti vekovej štruktúry súvisia s negatívnym demografickým vývojom nasledujúce faktory: pokles reprodukcie, vysoké zastúpenie osôb nad 65 rokov, vysoká nezamestnanosť, sociálna neistota a výrazná migrácia.

Najzávažnejším problémom celého populačného vývoja je proces starnutia populácie, pričom prirodzený prírastok každoročne klesá.

Návrh

Pri prognóze obyvateľov do roku 2035/2040 v obci sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpoklad. miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 10 ‰ za rok.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov do roku 2035 / 2040

rok	2011	2020	2021	2025	2030	2035 / 2040
Lom nad Rimavicou	293	240	228	252	265	278 / 290

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Pre porovnanie uvádzame prognózu demografického vývoja za okres Brezno („Prognóza

vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“, Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013):

Okres Brezno:

2015	63 187 obyvateľov
2020	62 145 obyvateľov
2025	60 785 obyvateľov
2030	59 377 obyvateľov
<u>2035</u>	<u>57 898 obyvateľov</u>

Zmena 2015 – 2035 abs = 5 289 obyvateľov (- 0,42 %).

ÚPN navrhuje vo vzťahu k Zadaniu a zohľadniť prognózu k r. 2040 na celkový počet **290** obyvateľov.

2.3.2 Ekonomická aktivita a pracovné príležitosti

Podľa SODB 2021 k 1.1.2021.

Počet obyvateľov podľa súčasnej ekonomickej aktivity:

- pracujúci (okrem dôchodcov): 104 (45,61%),
- nezamestnaný: 16 osôb (7,02 %).

Počet obyvateľov podľa odvetvia ekonomickej činnosti – odvetvia s najvyšším počtom osôb:

- priemyselná výroba 13 osôb (11,82 %),
- stavebníctvo 10 osôb (9,09 %),
- zdravotníctvo a soc. pomoc 15 osôb (13,64 %).

Doplňujúce informácie z Prieskumov a rozborov (Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2011)

Z celkového počtu 294 obyvateľov obce tvorilo 131 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 44,55 % z celkového počtu obyvateľov (okres Brezno 48,14 %). Ženy ekonomicky aktívne tvorili 39,70 %. Nezamestnaných ku dňu sčítania bolo 25 osôb. Do zamestnania dochádzalo 97 obyvateľov mesta. Najviac ľudí pracovalo v oblasti vzdelávania (19 osôb), nasledovalo odvetvie lesníctva a ťažby dreva (13 osôb) a zdravotníctvo (8 osôb).

V obci je / bolo v súčasnosti vytvorených cca 30 prac. príležitostí.

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2011 (SODB 2011)

Obec	Počet obyvateľov celkom	Počet ekonomicky aktívnych osôb		Počet nezamestnaných	
		celkom	% z celkového počtu obyvateľov	celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov
Lom nad Rimavicou	294	131	44,55	25	19,08

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obec Lom nad Rimavicou sa nachádza v regióne s dlhodobou vysokou mierou nezamestnanosti, kde je ponuka práce hlavne v krajskom meste Banská Bystrica. Prevažuje verejný sektor a u menších podnikateľov - zamestnávateľov. Podľa PRO z r. 2018 veľa obyvateľov dochádza za prácou mimo región v týždňových aj mesačných intervaloch a to hlavne do zahraničia. Počet nezamestnaných aj dlhodobou nezamestnaných bol v roku 2006 v počte 9. Obec eviduje dvoch občanov v hmotnej núdzi a jedného nezamestnaného pred dôchodkom. Aktuálne obec zamestnáva na aktívnych prácach štyroch uchádzačov o zamestnanie.

Dôvody takejto miery nezamestnanosti môžeme vidieť vo viacerých príčinách. Je to zrušenie a zlikvidovanie viacerých podnikov ľahkého priemyslu, ktoré mali v regióne svoju tradíciu a zamestnávali značný počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Okrem zamestnávania tieto podniky zároveň pripravovali na svoje profesie množstvo mladých ľudí v rámci učňovského a stredného odborného školstva.

Ďalšou príčinou vysokej miery nezamestnanosti je aj malé zastúpenie obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním. Títo obyvatelia by vedeli a mali schopnosti rozvinúť v regióne malé a stredné podnikanie, prípadne pritiahnúť zaujímavého investora. V obci je práve opačný trend, kedy obyvatelia regiónu s vysokoškolským vzdelaním sú nútení odchádzať a nájsť si svoje uplatnenie v iných častiach Slovenska a v zahraničí.

Návrh

Na základe „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2035/2040“ okres Brezno sa

zaradí medzi okresy Slovenska s najväčšou zmenou počtu obyvateľov za obdobie 2012 – 2035 s najvyšším celkovým úbytkom obyvateľstva. Z hľadiska vekového zloženia patrí medzi okresy s najmenším prírastkom priemerného veku obyvateľstva do roku 2035.

Vzhľadom na polohový faktor predpokladám nárast pracovných príležitostí v obci na 100 a to prevažne v službách pre turizmus a CR..

2.4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie obce do systému osídlenia

Záujmové územie tvoria obce v okrese Brezno: Drábsko, Sihla, Čierny Balog, v okrese Rimavská Sobota: Klenovec, v okrese Poltár: Utekáč, Kokava n/ Rimavicou a Látky a v okrese Detva: Hriňová. Je zobrazené v M1:50 000 a 10 000.

Lom nad Rimavicou je vrchárska obec, ležiaca v severozápadnej časti Slovenského Rudohoria. Sever uzatvárajú Balocké vrchy a juhovýchod nadväzuje na Stolické vrchy. V západnej časti sa dotýka Chránenej krajinnej oblasti Poľana. Na rozsiahlom území obce je najvýraznejšia rászoča v smere juhovýchod pozdĺž potoka Rimavica.

Podľa KURS a VÚC obec leží v okrajovom pásme ťažiska osídlenia prvej úrovne - pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno - Banská Bystrica – Zvolen - Žiar nad Hronom – Žarnovica. Tvoria ju sídla ležiace v nive rieky Hron.

Leží na rozhraní okresov Brezno, Detva, Poltár a Rimavská Sobota. Obec patrí do mirkoregiónu Čierny Hron (okrem Lomu nad Rimavicou tu patria obce Čierny Balog, Drábsko, Hronec, Osrblie, Sihla a Valaská), Muráňska planina - Čierny Hron, je zaradená do ZMOH a OOCR Horehronie a je súčasťou okresu mesta Brezno. V obci pramení Rimavica a v jej blízkosti i rieky Ipeľ a Slatina.

Kataster s rozlohou 1 740,47 ha sa nachádza v rozpätí nadmorských výšok 650-1164 m n. m. Územie obce je pokryté hlinito – piesočnatou pôdou, ktorá je veľmi neúrodná. Prevažná väčšina pôdy je zvetrávaná. Počas strmých dažďov dochádza k pôdnej erózii, najmä na rozoraných častiach pôdy a dôsledkom toho je vymývanie úrodnej časti pôdy a veľký výskyt skál na povrchu ornice. S celkovým reliéfom a klimatickými činiteľmi súvisí aj vertikálna stupňovitosť, ktorá určuje rozširovanie a rast rastlín.

Okraje k.ú. tvoria rozvodnice vodárenských tokov Rimavica, Klenovská Rimava, Kamenistý potok, Čierny Hron, Slatina a Ipeľ. K.ú. je súčasťou Chránenej vodohospodárskej oblasti Muráňska planina.

Povrchové vody sú odvodňované Rimavicou s prítokmi. Územie patrí do povodia Ipeľa a hlavného povodia Dunaja. Na severnom okraji k.ú. je vymedzené ochranné pásmo zdroja pitnej vody II. stupňa – skupinový vodovod.

Okrajom k.ú. je vedené OP III. stupňa VN Málinec, VN Klenovec a VN Hriňová a OP III. stupňa vodných tokov Čierny Hron a Kamenistý potok.

Všetky uvedené javy ÚPN-O rešpektuje.

Z klimatického hľadiska sa územie katastra nachádza v klimatických okrskoch teplej oblasti. Bola vypracovaná štúdia, podľa ktorej je kvalita ovzdušia v obci vysoká a podľa niektorých parametrov lepšia ako vo Vysokých Tatrách. Tento benefit však nie je využitý (možnosť klimatických kúpeľov).

Kompaktné lesné porasty sa v území nachádzajú prevažne vo východnej časti katastra, malé porasty sú roztrúsené najmä v údolí Rimavice a jeho prítokov. Na súvislé lesné porasty miestami nadväzujú rozsiahlejšie porasty charakteru lesa na poľnohospodárskom pôdnom fonde.

Z hľadiska územnej ochrany prírody sa územie katastra nachádza mimo chránených území európskeho alebo národného významu. Severne od k.ú. je súběžne vedená hranica európskej sústavy chránených území Natura 2000 – SKCHVÚ022 Poľana a národná sústava CHKO Poľana.

Obec je súčasťou záujmového územia okresného mesta Brezno a Hriňová, kde aj prirodzene gravituje - tu je vyššie obč. vybavenie a pracovné príležitosti a tvoria jeho prirodzené ťažisko. Od Brezna je vzdialená 23 km a Hriňovej 17 km. Spáduje do obce Čierny Balog vzdialenej 15 km. Spolu s so susediacimi obcami na náhornej planine - Drábsko a Sihla vytvárajú sídelnú aglomeráciu, ktorá bola do r. 1991 jednou strediskovou obcou - Lom n/Rimavicou.

Stavebne a urbanisticky k.ú. vytvára v súčasnosti aglomeráciu obce a oddelených častí rozptýleného lazničského osídlenia: Banský Grúň, Drábsko, Otília, Plešková, Dolina, Chlipňačka, Javorina a Polianka. ÚPD ho navrhuje zachovať.

Obci dominuje obytná zástavba RD pretkaná funkčnými plochami a budovami OV a verejnej zelene. Prirodzené centrum je vyformované v najvyššom mieste obce, na okraji k.ú Sihla. Je tvorené areálom bývalej ZŠ, MŠ a zdravotného strediska, ďalej bývalým obchodným strediskom, r.k. kostolom a farským úradom, obecným domom a obecným úradom s poštou. Súčasťou sú oba cintoríny a dva bytové domy. Mimo obec je kaštieľ, ktorý slúžil ako podniková zotavovňa s cintorín. V obci sú drobné prevádzky živnostníkov v službách obyvateľstvu. Stav navrhuje ÚPD zachovať a revitalizovať.

Väčšina k.ú. je podľa ÚPN-VÚC BBSK súčasťou oblasti v ktorej nemožno vykonávať ložiskový geologický prieskum a ropu a horľavý zemný plyn.

Sústredená poľnohospodárska a lesohospodárska výroba nie je v obci zastúpená. Túto úlohu plní rozptýlené lazničke osídlenie východne a južne od obce. ÚPD navrhuje tento systém rozvíjať.

K.ú. obce je súčasťou a východiskom do Horehronského regiónu CR č. 14 (predtým oblasť cestovného ruchu Nízkotatranská 1. kat. a Poľanská - 2. kat.), medzinárodného významu. K.ú. obce je súčasťou **OOCR Horehronie**, združujúceho aktivity CR a turizmu. V centre a na konci obce sú plochy CR a turizmu. ICHR je zastúpená v obci a vo voľnej krajine. V príprave sú projekty rozširujúce kapacity a štruktúru služieb v CR, ktoré sú do ÚPD premietnuté.

Lesy spadajú do LHC Hriňová a Kriváň. Väčšina z nich je zaradená do kategórie lesov hospodárskych, ktoré vlastní a spravujú Lesy SR, š.p. a Pasienkové spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo Lon n/Rimavicou. Časť z nich sú lesy chránené. Lesné porasty sú prevažne smrekové s bukom lesným a jedľou bielou.

Vzhľadom na výskyt lesov sú v k.ú. vhodné podmienky pre poľovníctvo. Územie patrí do oblasti s výskytom jelenej, srnčej a diviačej zveri a obhospodaruje ho poľovnícke združenie Vrchy Lom nad Rimavicou. Stav navrhuje ÚPD zachovať.

Poľnohospodárstvo je zastúpené drobnochovom v obci i krajine cez SHR. Stav navrhuje ÚPD rozvíjať lazničku formu obhospodarovania krajiny.

Pitná voda je dodávaná zo skupinového vodovodu, ktorý prevádzkuje SVPS BB. Dve sústavy vodných zdrojov, ČS a dva prepojené VDJ sú lokalizované v dotyku s obcou. V strede obce je výtok úžitkovej vody. Systém navrhuje ÚPD zachovať. Kapacitné zariadení turizmu a CR sú limitované vodnými zdrojmi.

Povrchové vody sú odvodňované potokom Rimavica s prítokom. Korytá sú pomiestne upravované. Územie patrí do povodia Slanej a hlavného povodia Dunaja. Dažďové vody z obce odtekajú priekopami pozdĺž komunikácií do potokov.

Splašky sú odvádzané do septikov a žump. Chaty využívajú suché záchody. Obec má spracovanú PD na splaškovú kanalizáciu a ČOV, na ktoré pripravuje obnoviť stavebné povolenie. Kapacitné zariadení turizmu a CR navrhuje ÚPD napojiť na predmetnú ČOV.

Plynovod nie je do obce privedený. Budovy sú zásobvané teplom z lokálnych kotolní na tuhé palivo, stlačený plyn a elektr. energiu. Najbližší plynovod je v Čiernom Balogu. Systém navrhuje ÚPD zachovať.

Obec je zásobovaná elektrickou energiou 22 kV z prevodovej ES 110/22 kV v Brezne odbočkami z primárneho VN vedenia Brezno – Hriňová. Na uvedenú linku je pripojených 4 + 2 ks (mimo k.ú.) transformovni. Systém navrhuje ÚPD zachovať.

Obec je súčasťou Regionálneho technického centra – Slovak Telecomu v primárnej oblasti 048 Brezno. Celé územie je pokryté signálom mobilných operátorov a TV signálom. Nad obcou sú 2 vykrývače - ST a Orange. Stav navrhuje ÚPD zachovať.

Komunikačne je obec napojená na širšie územné jednotky osídlenia, výroby a CR prostredníctvom cesty III. tr. č.2724, ktorá je napojená na cestu II. triedy č.529. Tá sa v Hriňovej napája na cestu II/526, ktorá sa:

- južne napája v obci Kriváň na úsek rýchlostnej cesty R2 – Kriváň – Zvolenská Slatina,
- severne v meste Brezno na cestu I/66 - ide o ťažiskovú dopravnú os Z-V Stredoslovenskej oblasti, ktorá nadväzuje na ťah R1 z Bratislavy cez Trnavu – Nítru – Zvolen – Banskú Bystricu.

K.ú. obce prechádzajú významné značené turistické a cykloturistické cestičky a trasy – červená, modrá, zelená a náučné trasy.

Obec má vzhľadom na polohu v štruktúre osídlenia a CR ako aj kvalitným prírodným prostredím priaznivý rozvojový potenciál rekreačnej a obytnej funkcie.

2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania

Základná koncepcia rozvoja obce a jej k.ú. vychádza z územno-technických, krajinno-ekologických a ekonomických podmienok, demografických ambícií a stratégie ich zhodnotenia v prospech obce a celého k.ú. do roku 2040. Rešpektuje princípy ochrany prírody a tvorby krajiny.

V súlade so záväznými výstupmi ÚPN-VÚC BBSK ÚPN-O navrhuje posilňovať rozvoj vidieckeho sídla v podhorskej oblasti a vytvárať rovnocenné kultúrne a sociálne prostredie, pričom navrhuje zachovať vidiecky charakter osídlenia a ráz krajiny s prírodnými a urbanistickými špecifikami. Pre optimálny rozvoj obce a jej k.ú. ÚPD navrhuje:

- rešpektovať založenú urbanistickú štruktúru obce,
- prioritne využiť zastavané územie obce,
- skvalitnenie existujúcej stavebnej a funkčnej štruktúry obce,
- dokompletizovanie centra obce a krajine primerané rozšírenie plôch CR a turizmu,
- vytvoriť podmienky pre zachovanie kultúrneho a historického dedičstva s dôrazom na ochranu území jadra obce,
- posilnenie významu obce ako agroturist. sídla - súčasť širšej aglomerácie turizmu a úlohy východiskovej obce na turistické a cyklotuistické trasy,
- laznícke osídlenie a chatovú rekreáciu v krajine nerozširovať,
- zachovanie systému ekologickej stability a uchovanie a obnovu pamiatok a pamätihodnosti obce.

2.6 Návrh funkčného využitia územia obce

V súvislosti s rozvojom bývania, rekreácie a chalupárstva a s potrebou zvýšenia kvality sociálneho prostredia, ÚPD navrhuje dokompletizovanie adekvátnych kapacít občianskeho a turistického vybavenia a verejných a komerčných služieb.

Bývanie - pre výstavbu rodinných domov navrhuje ÚPD využívať plochy prevažne mimo zastavané územie, v ťažisku obce a nevyužívané plochy vhodne napojiteľné na sieť TI a jestvujúci dopravný systém obce. Celkovo ÚPD navrhuje plochy pre cca 16 b.j. z toho 8 b.j. (apartmánov) v polyfunkčnom dome (býv. nákupné stredisko s reštauráciou). Skupinu 4 RD navrhuje ÚPD v smere VDJ Roveň. Zvyšok b.j. navrhuje ÚPN v rozptyle.

Občianske vybavenie – ÚPD ho navrhuje na zachovanie v pôvodnej štruktúre. Prírastok nových úloh prevažne v CR si vyžiada však jeho transformáciu - bývalá ZŠ a MŠ na športové centrum – cca 100 lôžok a dom soc. starostlivosti miest a denný stacionár - cca 40 + 40 + 5 miest, býv. nákupné stredisko na polyfunkčný dom s ponukou pre OV a bývanie (apartmánové).

Okrem jestv. plôch je ďalší nárast navrhovaný využitím jestv. RD formou polyfunkcie – zmiešané funkcie bývania a OV. Neďaleko OcÚ a navrhuje verejnú športovú plochu – futbalové ihrisko so zázemím a parkoviskom a v smere k VDJ Roveň drobnú verejnú športovú plochu.

Rozsiahle plochy športu a oddychu, CR a turizmu navrhuje v rekreačnom priestore Klinková – SkiLom.

Rekreácia a CR - v obci nachádzajú dva penzióny, dominuje však individuálna rekreácia v podobe chalupníckej a chatovej rekreácie. Časť domového fondu navrhuje ÚPD (bez presnej špecifikácie) ponechať na využitie pre rekreačné účely – ubytovanie na súkromí a ICHR. Navrhuje uchovanie pôvodných ucelených skupín domov, stodôl, sýpok a lazníckeho osídlenia a rozšírenie turistického vybavenia a infraštruktúry. Navrhuje obnoviť kaštiel pre CR a v dotyku s obcou skupiny rekr. chat s veľkými pozemkami a veľkými vzájomnými odstupmi.

ÚPD navrhuje stredisko CR Ski Lom v lok. Klinková, Lomský potok a Vyšná paseka so širšou škálou foriem ubytovania – hotel, apartmánové domy a chaty s celkovou kapacitou cca 400 lôžok a 650 stoličiek v reštaurácii, bare, kolibe. Pre uvedený zámer je vypracovaná DÚR, na ktorú je spracovaná EIA. Kapacitným limitom je dostatok zdrojov pitnej vody a voľná kapacita v ČOV. DÚR Navrhuje sústavu vlekov a lanovky so lyžiarskymi zjazdovými traťami a vzájomné prepojenie na lyžiarské bežecké trate, cyklo a pešie turistické trate. Súčasťou je vodná nádrž pre zasnežovanie zjazdoviek

Ostatné – Pod VDJ Skalník ÚPD navrhuje rozšírenie cintorína a plochu izolačnej zelene.

Pod obcou navrhuje plochu verejného technického vybavenia – ČOV a vodnú plochu pre zasnežovanie lyžiarskeho strediska SkiLom.

Časť jestv. obslužných komunikácií navrhuje prestavať a rozšíriť. Pozdĺž nich navrhuje jednostranný združený chodník. Novú sieť účelových ciest navrhuje pre skupiny chat na okraji obce a prístupovú komunikáciu do lyžiarskeho strediska. V centre navrhuje obchvat a výhľadové priame prepojenie z cesty II/529 (úsek je v k.ú Sihla). Pri OcÚ navrhuje zberný dvor.

A. Zásady urbanistickej kompozície

Potočná dedina leží na hrebeni – rozvodnice troch tokov a je rozvinutá pozdĺž Rimavice a miestnych ciest.

Obci dominuje obytná zástavba RD pretkaná funkčnými plochami a budovami OV a verejnej zelene. Prirodené centrum je vyformované v najvyššom mieste obce, na okraji k.ú Sihla. Súčasťou sú oba cintoríny a dva bytové domy. Mimo obec je kaštieľ, ktorý slúžil ako podniková zotavovňa s cintorín.

Návrh hmotovo – priestorovej štruktúry vychádza zo snahy o čo najcitlivejšie zakomponovanie nových funkcií do dlhoročne sa vyvíjajúcej zástavby obce, ako aj krajinného prostredia na novej kvalitatívnej úrovni.

Návrh

Z hľadiska regulácie hustoty zástavby a jej priestorového usporiadania stanovuje územný plán pre všetky časti obce koeficient zastavanosti pozemkov a koeficient maximálne prípustnej hladiny zástavby.

Koeficient maximálne prípustnej hladiny zástavby vyjadruje maximálny počet nadzemných podlaží + využiteľné podkrovia. ÚPD navrhuje 1NP a podkrovia.

Koeficient zastavanosti pozemkov vyjadruje maximálny pomer zastavanej časti pozemku k celkovej ploche pozemku. Pre jednotlivé časti obce – pôvodná a novo formovaná sú stanovené nasledovné koeficienty: 0,3 a 0,15 a pre zástavbu chat 0,01.

Nezastaviteľné územie predstavujú plochy, ktoré sú súčasťou systému ekologickej stability územia a krajinársky hodnotných línií a plôch v krajine a verejnej zelene.

Vylúčená je výstavba telekomunikačných stožiarov v tzv. „nogo“ zónach – už uvedené nezastaviteľné územie v ÚPN-O a všetky hôľne útvary v k.ú. obce.

Samostatným javom je rozptýlené lazničke osídlenie v okolitej krajine, spájané so zmiešanými plochami drobnej poľnohospod. výroby a bývania. V zásade sú segmenty krajiny nasýtené touto formou. Nové plochy nie sú navrhované na doplnenie a regulácia vyplýva zo zabezpečenia primeraného zaťaženia krajiny a jej produkčnej schopnosti – kritérium viac ako 3 ha kompaktnej plochy/ nový subjekt. Ďalším kritériom je nezasahovať do biokoridorov a krajinársky hodnotných priestorov (holiny, vyhliadky, hrebene a pod) a nevytvárať nové účelové cesty.

Za účelom skvalitnenia obytných a turistických podmienok navrhujeme doplniť územie o prvky drobnej architektúry (zastávky autobusov, lavičky, verejné osvetlenie, odpadkové koše, studničky, altánky, posilňovne a pod.).

ÚPN-O navrhuje:

- rešpektovať založenú urbanistickú štruktúru obce
- prioritne využiť zastavané územie obce,
- rozvíjať súčasný priestorový a urbanistický pôdorys obce,
- skvalitnenie existujúcej stavebnej a funkčnej štruktúry,
- dotvoriť kompozíciu zástavby obce novými plochami na bývanie, CR,
- vylepšiť nevhodne sa uplatňujúce funkčné a priestorové závady,
- posúdiť podmienky pre zachovanie kvalitného celkového obrazu obce a to z hľadiska vnútorného pohybu v obci, z hľadiska atraktivity prostredia a možnosti orientácie v ňom, ďalej z hľadiska pôsobenia obce na vonkajšieho pozorovateľa a jeho zapojenia sa do krajinného obrazu,
- pri urbanistickej kompozícii obce zohľadniť najmä prvky sídla a krajiny, akými sú reliéf terénu, štruktúra a kompozícia prírodného priestoru, vonkajší obraz sídla, panoramatické pohľady, štruktúra a kompozícia sídla, dominanty sídla, farebnosť sídla, pôdorys sídla, parcelácia, verejné priestory, ulice, ako aj prírodné prvky v sídle,
- v návrhu urbanistickej kompozície obce posúdiť pripravované rekreačné zóny,
- navrhnúť priestorové zásady a regulačívny pôdorysného a výškového usporiadania zástavby tak, aby boli rešpektované kompozične významné urbanistické, krajinárske a architektonické celky,
- zachovať hmotnú štruktúru obce, hodnotné súbory stavieb, ktoré tvoria niektoré domy a chaty,
- lazničke osídlenie a chaty v krajine ponechať bez oplotenia s dôrazom na ochranu krajiny.

B. Ochrana pamiatok

V obci sa zachovali stopy ľudovej architektúry a technických pamiatok. Časť z nich je zapísaná do ÚZPF SR ako NKP:

- Maštaľ, č. ÚZPF 1463 – murovaná-kamenná konštrukcia, tvorí jeden celok s Ľudovým domom a stodolou - zrubový objekt obdĺžnikového pôdorysu, reprezentujúci ľudové staviteľstvo,
- Stodola, č. ÚZPF 1463 – zrubová konštrukcia obdĺžnikového pôdorysu,
- Ľudový dom, č. ÚZPF 1463 – zrubová konštrukcia obdĺžnikového pôdorysu,
- Vyhňa kováčska, č. ÚZPF 3290 – zrubová konštrukcia.

V obci sa nachádzajú aj ďalšie objekty s architektonickými, historickými a kultúrnymi hodnotami, ktoré nie sú evidované v ÚZPF SR.

Evidované archeologické nálezy a lokality - nie sú evidované, avšak sa predpokladajú náhodné.

Krátka história obce

Obec vznikla v kokavskom chotári v roku 1796, kedy Forgáčovci založili osadu pre pôvodom goralských pastierov dobytká a lesných robotníkov. Je tak najmladšou z trojice obcí Sihlianskej planiny (Sihla – 1744 a Drábsko – 1566). Názov obce sa postupne menil z Forgaczfalva (1799), Lom (1802), Forgáčka (1808), Lôm (1920) až na dnešný názov Lom nad Rimavicou. V roku 1828 mala 58 domov a 473 obyvateľov, ktorí sa zaoberali chovom dobytká, prácou v lesoch a povozníctvom. V 19. storočí tu pracovala sklárska huta, papiereň a píla.

Obci dominuje potočná radová zástavba. Z 19. storočia sú zachované drevorubačské zrubové domy s podpivničenou prednou izbou, s valbovou šindľovou strechou prečnievajúcou nad pavlač, ktorá kryje vchod do pivnice. Hospodárske stavby sú rozmiestnené za domom v otvorenom dvore.

Súčasný r.k. kostol Narodenia Panny Márie jednoloďová klasicistická stavba s polkruhovým ukončeným presbytériom a predstavanou vežou, ktorý nahradil pôvodný drevený z roku 1799. Bol vybudovaný v rokoch 1812 – 1818 v klasicistickom slohu a rozšírený v roku 1932. Fasády kostola sú hladké, veža je ukončená ihlancovou helmicou. V interiéri sa nachádza murovaná empóra, priestor je zaklenutý valenou klenbou.

Kováčska vyhňa pribudla v roku 1932.

Po vzniku prvej republiky k obci pričlenili roztrúsené osady Banský Grúň, Drábsko, Otília, Plešková, Dolina, Chlipňačka, Javorina a Polianka.

Počas SNP tu bola zriadená vojenská nemocnica. Autobusové spoje boli zavedené v roku 1947 a od roku 1960 je obec elektrifikovaná.

V minulosti sa v obci konali pašiové hry v prírode, organizované učiteľmi a lesníkmi nad Sihlou. Ich súčasťou bol i tzv. Lomovský odpust s vystúpeniami folklórnych skupín, šermiarov, kónských povozov, či predajcami ľudových výrobkov a nástrojov.

V 19. storočí bolo známe maľovanie obrázkov na sklo. Ešte v polovici 20. storočia sa tu tkalo plátno.

Do roku 1918 obec administratívne patrila do Zvolenskej župy, po roku 1960 do okresu Brezno a Stredoslovenského kraja. V súčasnosti je obec časťou okresu Brezno a kraja Banskobystrického.

Návrh

Do evidencie pamätihodností ÚPN navrhuje zaradiť hnutel'né a nehnuteľné objekty, kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, katastrálne a zemepisné názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce. K pamätihodnostiam obce (nachádzajúce sa na území obce a jej k.ú. a riešiť úpravu ich okolia) navrhuje ÚPD zaradiť:

- R.k. kostol Narodenia Panny Márie,
- R.k. fara,
- Kaplnka sv. Anny stojí na mieste pôvodného dreveného kostola z roku 1799,
- Obecný úrad a pošta,
- Kaštieľ Forgáčovcov,
- Skupiny zrubových domov a sýpok v obci a na lazoch.

Ďalej navrhuje:

- rešpektovanie a ochranu pamiatok zapísaných v ÚZPF a náhodné archeologické nálezy a lokality – ich zachovanie je vo verejnom záujme,
- zachovanie urbanistickej štruktúry – typ potočnej radovej vidlicovej zástavby obce a rozvoľnenú zástavbu na lazoch,
- zachovanie pôvodných zrubových domov s ich hospodárskymi stavbami, ako aj drobnej architektúry, vysokej zelene, prirodzený tok Rimavice,
- pri prestavbe a novej výstavbe RD rešpektovanie historickej parcelácie, zastavovacej čiary, objemu, max. výšky RD a sklonu striech,

- zachovanie dominanty kostola, vidieckeho charakteru zástavby, typickú siluetu zástavby, panoramatické pohľady, historické výškové zónovanie, tvaroslovie, materiály,
- rešpektovanie v zmysle novely zák. č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu ustanovenie, kde je špecificky chránené tzv. „bezprostredné okolie“ nehnuteľných kultúrnych pamiatok v okruhu 10 metrov od obvodového plášťa stavby, alebo od hranice pozemku, na ktorej sa nachádza. Toto 10-metrové „bezprostredné okolie“ nehnuteľných kultúrnych pamiatok je potrebné vymedziť ako ochranné pásmo v územnoplánovacej dokumentácii, nakoľko v zmysle novelizovaného pamiatkového zákona v ňom nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky,
- rešpektovanie a ochranu zachovalých hodnotných súborov ľudovej architektúry.

2.7 Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, návrh výroby a rekreácie

2.7.1 Bytový fond

Domový a bytový fond sa podrobne sleduje počas Sčítania obyvateľstva, domov a bytov. Posledné verejne dostupné údaje sú zo Sčítania obyvateľov domov a bytov z roku 2021.

V roku 2021 bolo v obci spolu 173 domov. Z toho 120 rodinných domov, 2 bytové domy, 5 ostatné budovy na bývanie, 1 núdzový objekt 1 kolektívne zariadenie, 44 ostatné (25,43 %).

Domy podľa obdobia výstavby:

Obec	Pred rokom 1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1980	1981 - 2000	2001 - 2010	2011- 2015	2016 a viac	spolu
Buglovce	15	54	49	32	9	6	2	4	173
%	8,67	31,21	28,32	18,50	5,20	3,47	1,16	2,31	100,00

Zdroj: ŠÚ SR

Počet bytov dosiahol v roku 2021 hodnotu 184 a to 120 bytov v rodinných domoch, 12 bytov v bytových domoch, 5 bytov v ostatných budovách, 1 núdzový objekt, 1 kolektívne zariadenie a 45 ostatné objekty.

Doplňujúce informácie z Prieskumov a rozborov (Sčítanie obyv., domov a bytov v roku 2011, OcÚ)

V obci Lom nad Rimavicou bol stav domového a bytového fondu nasledovný:

Domový fond tvorilo spolu 135 domov, z toho:

- trvale obývaných 84 domov,
- neobývaných 49 domov.

Trvalo obývané domy pozostávali z:

- 79 rodinných domov,
- 2 bytové domy,
- 1 iné budovy.

Neobývané domy boli prevažne z týchto dôvodov:

- 2 zmena vlastníkov,
- 43 určený na rekreáciu,
- 1 uvoľnený na prestavbu,
- 3 nespôsobilé na bývanie.

Bytový fond tvorilo spolu 150 bytov, z ktorých bolo 98 obývaných:

- 19 vlastných bytov v bytových domoch,
- 72 bytov vo vlastných rodinných domoch,
- 1 obecný byt,
- 3 byty v iných budovách.

Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1980 – 2011 (SOBD 2011)

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011
Počet trvale obývaných bytov	148	122	112	98
Prírastok bytov		- 26	- 10	- 14
Počet bytov/1 000 obyv.	252,13	333,33	343,56	334,47
Okres Brezno	276,58	307,66	313,48	320,39

Banskobystrický kraj		321,42	329,02	336,99
SR		370,0	353,50	329,20

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Z rozboru základných charakteristík bytového fondu obce Lom nad Rimavicou možno konštatovať, že počas obdobia rokov 1980 - 2011 dochádzalo k úbytku bytového fondu. Napriek tomu ukazovatele počtu bytov/1000 obyvateľov a obložnosti sú pre obec priaznivé, pohybujú sa nad okresným aj krajským priemerom.

Vývoj obložnosti (obyvatelia/ byt) v rokoch 1980 – 2011 (SOBD 2011)

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011
Obec	3,97	3,00	2,91	2,99
Okres Brezno	3,62	3,25	3,19	3,12
Banskobystrický kraj		3,11	3,04	2,97
SR			2,83	3,03

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Priemerný vek rodinných domov je 38 rokov. Ako materiál nosných múrov boli u rodinných domoch v prevažnej miere použité tehly a tvárnice. Prevažne prevládajú domy s 3-mi obytnými miestnosťami (45) a 2-mi obytnými miestnosťami (26), s obytnou plochou 40-80 m² (66).

Obývané domy podľa obdobia výstavby (SODB 2011)

Obec	Do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a viac
Lom nad Rimavicou	17	58	1	2

Zdroj: ŠÚ SR

Z uvedeného prehľadu o dobe výstavby možno konštatovať, že najviac domov bolo postavených po roku 1946. Obdobie výstavby bolo sústredené najmä na roky 1946 – 1990.

Návrh

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je ÚPD navrhuje obnovu existujúceho bytového fondu, zvýšenie jeho kvality a modernizáciu. Rozvoj bývania navrhuje tak, aby v roku 2035/2040 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 278/290 boli dosiahnuté nižšie ukazovatele ako v roku 2021.

Časť b.j. navrhuje na transformáciu na chalupárenie – 9 RD a navrhuje plochy pre 16 b.j., z toho v 8 v jednom polyfunkčnom bytovom dome.

Spolu s jestv. a navrhovanými b.j., ako aj s úbytkom pre nebytové funkcie predpokladáme do r. 2040: 184 + 15 - 9 = 190 b.j. ÚPD navrhuje obložnosť - počet osôb na jeden byt 1,52.

2.7.2 Predpokladaný rozvoj ekonomických aktivít

Štruktúra a kapacita ekonomických aktivít je úmerná potenciálu obce. Dominuje primárny sektor, u ktorého je predpoklad nárastu. Perspektíva bude vo využití prírodného a kultúrno-historického potenciálu v prospech poľnohospodárstva, lesohospodárstva, ale hlavne turizmu a CR.

A. Poľnohospodárska výroba

Sústredená poľnohospodárska a lesohospodárska výroba nie je v obci zastúpená. Túto úlohu plnia 13-ti samostatne hospodáriaci roľníci (SHR) v obci a v rozptýlenom lazníckom osídlení (cca 60 ks HD).

Poľnohospodársku výrobu (chov hovädzieho dobytku a oviec) na k.ú. obce zabezpečujú SHR chovom v obci i voľným pasienkárstvom.

Podľa skupín BPEJ (bonitovaná pôdno-ekologická jednotka - klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti) sa v k. ú. obce nachádzajú pôdy strednej (pôdy zaradené do 7. až 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ) a nižšej kvality (pôdy zaradené do 8. až 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ).

Podľa kódu BPEJ uvedené v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sa v k. ú. obce medzi najkvalitnejšie pôdy radia pôdy s kódom BPEJ: 1060211/7, 1060241/7, 1060411/7, 1060415/7.

Z pôd sa v katastri vyskytujú kambizeme podzolové, sprievodné podzoly kambizemné a rankre zo zvetralín kyslých hornín. Pôdy sú hlinito-piesčité, prevažne neskeletnaté až slabo kamenité (0 – 20 %), v severnej časti až stredne kamenité (štrkovité) (20 – 50 %). Poľnohospodárska pôda všeobecne je strednej až nízkej bonity a v kategorizácii produkčnosti dosahuje nízke hodnoty (1 – 4 v 10-stupňovej stupnici s bodovými hodnotami 10 – 1 (neprodukčné pôdy), 20 – 11 (najmenej

produkčné pôdy), 30 – 21 a 40 – 31 v stupnici 100 – 1). Obsah humusu v hĺbke do 25 cm je v území nízky (< 1,58 %), len na východnom okraji v nive Rimavice stredný (1,8 – 2,3 %). Pôdna reakcia je v západnej časti stredne (pH 5,5 – 6,0), silno (pH 5,0 – 5,5) a veľmi silno kyslá (pH 4,5 – 5,0), na prevažnej časti územia extrémne kyslá (pH < 4,5).

Z klimatického hľadiska sa územie katastra nachádza v klimatických okrskoch teplej oblasti.

Návrh

Štruktúru poľnohospod. výroby vrátane laznického osídlenia navrhuje ÚPN-O zachovať a zveľaďovať, t.j. rozvíjať drobné poľnohospodárstvo. Navrhuje lokálne koordinovať záujmy rozvoja poľnohospodárskej výroby a požiadaviek na územný rozvoj a kvalitné obytné prostredie obyvateľov.

Rozvoj výrobných aktivít a služieb navrhuje prevažne na báze nevyužitých objektov, pričom navrhuje preveriť možnosti integrovaného riešenia výrobných služieb pre potreby obce.

B. Lesné hospodárstvo

Dominantnú činnosť v k.ú. obce predstavuje lesné hospodárstvo. Lesy spadajú do LC Hriňová a Kriváň. Väčšina z nich je zaradená do kategórie lesov hospodárskych, ktoré vlastní a spravujú Lesy SR, š.p. a Pasienského spoločenstva, pozemkového spoločenstva Lom n/Rimavicou. Časť z nich sú lesy chránené. Lesné porasty sú prevažne smrekové s bukom lesným a jedľou bielou.

Vzhľadom na výskyt dubových a bukových lesov v k.ú. existujú vhodné podmienky pre poľovníctvo. Územie patrí do oblasti s výskytom jelenej, srnčej a diviacej zveri a obhospodaruje ho poľovnícke združenie Vrchy Lom n/Rimavicou.

Návrh

Stav navrhuje ÚPN-O zachovať a rešpektovať plánovanú kategóriu lesov – nový Program starostlivosti o les (je v procese vyhotovenia).

C. Ťažba, priemyselná výroba a remeselné činnosti

V k.ú. sa nenachádzajú žiadne dobývacie priestory, chránené ložiskové územia, resp. prieskumné územia (www.geology.sk).

Väčšina k.ú. je podľa ÚPN-VÚC BBSK súčasťou oblasti v ktorej nemožno vykonávať ložiskový geologický prieskum na ropu a horľavý zemný plyn.

Návrh

Stav navrhujeme zachovať a neuvažovať s obnovou banickej činnosti a ťažbou nerastných surovín.

2.7.3 Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie

Do skupiny sociálnej infraštruktúry patria zariadenia školstva, a výchovy, zdravotníctva, kultúry a osvetu, telovýchovy a športu. Občiansku vybavenosť členíme do dvoch kategórií – komerčná infraštruktúra (maloobchodná sieť, ubytovanie a stravovanie, služby nevýrobné, služby výrobné a opravárenské) a ostatná infraštruktúra (administratíva a verejná správa a iné).

S rozvojom rekreácie, chalupárstva, stabilizáciou bývania, a potrebou zvýšenia kvality sociálneho prostredia ÚPD navrhuje doplnenie adekvátnych kapacít občianskeho a turistického vybavenia, ďalej vytvorenie podmienok na revitalizáciu centrálnej časti obce a vymedzením plôch pre športové aktivity. ÚPD navrhuje rozvoj jednotlivých zariadení podľa výhľadových potrieb obyvateľov a návštevníkov obce nasledovne:

škoolstvo a výchova

Obec v r. 2017 zrušila Materskú školu aj Základnú školu po ich vyradení zo siete škôl. Ich areál zahŕňa deväť triednu ZŠ s telocvičňou a jednotriednu MŠ. Potreby 7+7 detí sú uspokojované v Brezne a Hriňovej.

Najbližšie stredné školstvo je v Brezne, kde je gymnázium, ale aj ZUŠ a CVČ. ZUŠ je tiež v Hriňovej.

Návrh – stav navrhuje zachovať a nahradiť využitie iným druhom OV – športové a sociálne služby.

zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Do r. 2017 sa v obci nachádzalo zdravotné stredisko. Zdravotnícku starostlivosť zabezpečuje nemocnica s poliklinikou v Brezne. Všeobecný lekár prvého kontaktu pre väčšinu obyvateľov obce a lekáreň sú v obci Čierny Balog. Zubný lekár a ďalšia odborná zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná v meste Brezno.

V obci sa nenachádza žiadne zariadenie pre seniorov s celodennou, alebo stálou starostlivosťou.

V obci je v súčasnosti zabezpečovaná dobrovoľná opatrovateľská služba – 1 občan.

V obci je vybudovaný dom smútku.

Návrh – časť bývalej ZŠ a MŠ navrhuje ÚPD na Dom soc. starostlivosti a denný stacionár - cca 2 x 40 + 5 miest.

kultúra, osвета a cirkev

V združenej budove Hasičskej zbrojnice je k dispozícii kultúrna sála s pódium – kapacita 60 stoličiek. Pre ďalšie kultúrne vyžitie občania využívajú podujatia v príslušných obciach, prípadne v okresnom meste.

Obecná knižnica má do 1 000 ks knižných jednotiek a je v budove bývalej ZŠ.

Obec sa spolupodieľa na organizovaní kultúrnych a športových podujatí (volejbal, stolný tenis) a akcií súvisiacich so sviatkami Deň matiek, Deň detí, Deň otcov, Mesiac úcty k starším, Mikuláš, fašiangy, zábavy a pod. K rozvíjaniu spoločenského života v obci výrazne napomáha aj miestny dobrovoľný hasičský zbor.

Spolkový život v obci zastupuje Jednota dôchodcov Slovenská spolu s Klubom športovcov. Využívajú sa priestory v OcÚ.

V obci sú 3 cintoríny s domom nádeje – 10 miest a chladničkou. Celková výmera pozemkov je dostatočná. Chýbajú spevnené parkovacie miesta.

V obci sa nachádza r.k. kostol s farou. Najbližší kostol evanj. AV s FÚ je v Brezne.

V obci a jej okolí je náučný chodník – „Od prameňa Rimavice ku prameňu Ipl'a“.

Návrh – ÚPD navrhuje vyčleniť priestor v polyfunkčnom dome (pri OcÚ) pre obecnú knižnicu a spoločenskú sálu s kuchynkou a v budove Obecného úradu - kluby a spoločenskú sálu.

Cintorín pod VDJ Skalník navrhuje na rozšírenie.

telovýchova a šport

Futbalové ihrisko v obci nie je. Telocvična je súčasťou bývalého areálu ZŠ a tenisový kurt v penzióne Vrchár. Za ďalšími športoviskami občania dochádzajú do Sihly a Brezna.

Návrh – ÚPD navrhuje vyčleniť plochy športu na okraji navrhovanej zástavby RD v smere VDJ Roveň – multifunkčné ihrisko a nad prameňom Studenej vody – futbalové ihrisko so soc. zázemím a parkoviskom. Nad rámeč obce navrhuje plochu strediska CR Ski Lom s lanovkou, vlekmí, lyžiarskymi zjazdovkami, rozšírenie a prepojenie bežeckých a turistických tratí a cestičiek.

komerčná infraštruktúra

maloobchod

V obci sa nachádza jedna predajňa potravín a rozličného tovaru – 2 zamestnanci.

Návrh - doplnenie navrhuje ÚPN využitím jestv. RD formou polyfunkcie. Na pozemkoch rodinných domov je obmedzený rozvoj malých služieb a obchodov - len ako ich doplnková funkcia.

ubytovanie a stravovanie

V obci sa nachádza penzión Vrchár s kapacitou 36 lôžok s reštauráciou 40 stoličiek.

V štádiu prípravy je penzión Húska s kapacitou 24 lôžok.

Kaštieľ – m.č. Dolina sa využíval ako podniková zotavovňa s kapacitou 40 lôžok.

V súčasnosti sa budova nevyužíva.

Návrh – ÚPD navrhuje obnovu historického kaštieľa pre turizmus a CR – 40 lôžok a 40 stoličiek a doplnenie plôch chalupníckej rekreácie – o 50 lôžok (5 zamestnancov).

Býv. areál ZŠ navrhuje pre športové centrum mládeže - 100 lôžok a 50 stoličiek (20 zamestn.)

Nad rámeč obce navrhuje plochu strediska CR Ski Lom s predpokladanými kapacitami 400 lôžok a 600 stoličiek v rôznych formách a kategóriách a sezónnym počtom 40 – 80 zamestnancov.

služby nevýrobné – sa obci nenachádzajú.

služby výrobné a opravárenské – sa obci nenachádzajú.

ostatná infraštruktúra - administratíva, verejná správa

Obecný úrad sídli spolu s Poštou v spoločnom objekte. Má 1+1 zamestnanca a vykonáva Matričný úrad.

V obci je Hasičská zbrojnica. Najbližšia hasičská stanica je v Brezne, kde je aj Obvodné odd. policajného zboru.

Návrh – ÚPD navrhuje prestavbu OcÚ pre účely klubov a komunitných aktivít. Zberný dvor navrhuje

za býv. reštauráciou, pri OcÚ a kompostovisko v areáli býv. ZŠ.

2.7.4 Turizmus, cestovný ruch a rekreácia

K.ú. obce je východiskom do Horehronského regiónu CR č. 14 (predtým oblasť cestovného ruchu Nízkotatranská 1. kat. a Poľanská - 2. kat.), medzinárodného významu. K.ú. obce je súčasťou OOCR Horehronie, združujúceho aktivity CR a turizmu. V centre a na konci obce sú plochy CR a turizmu. ICHR je zastúpená v obci a vo voľnej krajine.

Viacero meraní, konštatovalo, že kvalita ovzdušia obce veľmi dobrá, lepšia ako vo Vysokých Tatrách. Tento benefit však nie je využitý pre možnosť rozvoja klimatických pobytov. Chotár sa rozprestiera najmä vo vrcholových partiách pohoria a preto návštevníkom umožňuje nádherné pohľady na okolité končiare Nízkyh i Vysokých Tatier, Poľany, Klenoveckého a Lubietovského Vepra.

Obec je súčasťou vidieckej krajiny, ktorá má potenciál pre rozvoj drobného poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a agroturistiky. Vyskytujú sa tu dubové a bukové lesy, takže tu existujú vhodné podmienky aj pre poľovníctvo. Je v nich dostatok jelenej zvery, diviakov i líšok.

Priemerná denná návštevnosť je odhadovaná na 500 osôb v lete a 100 v zime.

Denná rekreácia občanov sa uskutočňuje na rekreačných plochách v obci – turist. trasy. Koncom týždňová rekreácia sa uskutočňuje v širšom priestore regiónu.

V k.ú. je podporovaný pôvodný typ poľnohospodárstva s chovom oviec, dobytka a koní. V lesoch sa nachádza. Občas sa objaví i medveď hnedý.

Územie katastra je krížovatkou značených turistických trás, chodníkov, cyklotraás a cestičiek. Je vytvorený náučný chodník „Spojnica prameňov Ipľa a Rimavice“.

V súčasnosti sa v obci nachádzajú dva penzióny o kapacite 50 lôžok a 40 stoličiek. Dominuje však individuálna rekreácia v podobe chalupníckej a chatovej rekreácie. Podľa SOBD z r. 2011 je 43 až 49 RD určených na rekreáciu, čo činí spolu cca 200 lôžok. Kaštieľ sa využíval do r. 1991 ako podniková zotavovňa s kapacitou cca 40 lôžok. V súčasnosti chátra. Ubytovanie na súkromí predstavuje cca 10 lôžok. Potenciál k.ú. je cca 300 lôžok.

Priemerná denná návštevnosť je odhadovaná na 500 osôb v lete a 100 v zime.

Návrh

ÚPD navrhuje v súlade s ÚPN-VÚC BBSK rozvíjať obec ako súčasť horskej turistickej aglomerácie - Lom nad Rimavicou - Sihla – Drábsko. Štruktúra služieb zabezpečí koncom týždňovú a celosezónnu rekreáciu pre obec a okolité mestá. Rozvoj je zameraný na využitie bohatého kultúrno-poznávacieho potenciálu územia - všetky druhy turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny - bežecké lyžovanie, peší a cyklo turizmus, hypoterapiu, respiračné a rekondičné aktivity (nestatický cestovný ruch a turistické a rekreačné využívanie krajiny). Stopy remeselnej histórie obce viditeľné v krajine využíva výhradne len v súvislosti s rozvojom rekreácie a CR.

Navrhuje zapojiť nové cyklocestičky na Ipľskú cyklomagistrálu 009 (prameň Ipľa- Lučenec).

Na areál býv. ZŠ a MŠ je vypracovaný projekt prestavby - ubytovacie zariadenie pre mladých športovcov s kapacitou 100 lôžok a 50 stoličiek. Pre tento účel ho ÚPD preberá a navrhuje plochu rozsiahly športový areál pre futbalové a multifunkčné ihrisko. Počet pracovných miest cca 20.

Na plochu Klinková - južne od obce bola v r.2006 spracovaná DÚR - stredisko CR Ski Lom, ktorá bola posudzovaná v rámci EIA a následne spracovaná DSP. Hlavným cieľom bolo účinne využiť prírodný a kultúrny potenciál malebného kraja pre potreby cestovného ruchu v okolí Lomu nad Rimavicou a dosiahnúť porovnateľnú úroveň služieb a vybavenosti s európskym štandardom.

ÚPD navrhuje rekreačný priestor Klinková. Štruktúra služieb a kapacita je revidovaná z DSP v nasl. rozsahu:

- OHDZ
  - sedačková lanovka – prepravná kapacita 2 000 os./ hod,
  - 3 lyžiarské vleky s celkovou prepravnou kapacitou 4 500 osôb za hod., čo činí priemernú dennú návštevnosť strediska cca 1 200 osôb,
- Lyžiarské trate - 5 lyžiarskych tratí - zjazdoviek v celkovej dĺžke 2,5 km,
- Ubytovanie a stravovanie:
  - hotel – 70 lôžok a 160 + 70 stoličiek,
  - 2 apartmánové domy – 300 lôžok,
  - 6 chát – 30 lôžok,
  - Koliba – 150 + 120 stoličiek,
  - Ski bar – 60 + 80 stoličiek,
- Celková kapacita strediska: 400 lôžok a 370 + 270 stoličiek,

- Sezónne pracovné miesta – 80 až 30,
- Zásobovanie pitnou vodou z verejného vodovodu – celková maxi. denná potreba
 $Q_m = 318 \text{ m}^3/\text{deň}$,
- Objem zasnežovacej vodnej nádrže – $6\,300 \text{ m}^3$,
- Celkový elektr. príkon budov a dopravy OHDZ (vr. ČS a zasnežovanie) –
 $2\,500 + 800 = 3\,300 \text{ kW}$.

2.7.5 Ekonomické aktivity

Štruktúra a kapacita ekonomických aktivít je úmerná potenciálu obce. Dominuje terciálny a primárny sektor. Predpoklad nárastu je v terciálnej sfére – rozvoj turizmu a CR a stabilizácia v poľnohospodárskej a lesnej výrobe.

2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce

Hranicu zastavaného územia obce navrhuje ÚPN odvodiť od hranice súčasne zastavaného územia k 1. 1. 1990 a trasuje ju okrajom navrhovaných plôch bývania, športu a oddychu, občianskeho vybavenia, CR a turizmu, dopravy a infraštruktúry.

V obci ju ÚPD navrhuje viesť:

- severne a západne: okraj jestvujúcej a navrhovanej plochy RD, športu a oddychu,
- južne: okraj navrhovanej plochy športu a oddychu a rekreácie a ICHR,
- východne: okraj navrhovanej a jestv. plochy RD.

V krajine ju ÚPD navrhuje viesť:

- okrajom navrhovanej plochy CR a turizmu v rekačnom priestore Klinková – SkiLom,
- okrajom jestvujúcej plochy OV a cintorína na Doline.

Zobrazenie vo výkrese č.2 a 3.

2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

2.9.1 Ochranné pásma

- II. a III. stupňa vodných zdrojov,
- III. stupňa vodárenských nádrží,
- cesta II. triedy – 25 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce vymedzeného platným ÚPN-O; je tu zákaz výstavby obytných objektov a budov, v ktorých sa zdržiavajú ľudia trvale alebo opakovane dlhodobo,
- cesta III. triedy – 20 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce vymedzeného platným ÚPN-O; je tu zákaz výstavby obytných objektov a budov, v ktorých sa zdržiavajú ľudia trvale alebo opakovane dlhodobo,
- lanová dráha – 15 m na každú stranu od visutého lana, miestne komunikácie I. a II. triedy - 15 metrov od osi vozovky,
- NKP - 10 m okolo budovy, či objektu – predmetom je ochrana bezprostredného okolia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky,
- les – OP tvoria pozemky vo vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- v zmysle § 30 leteckého zákona č.143/1998 Z.z. je nutné prerokovať s Dopravným úradom SR nasledujúce:
  - stavby a zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1, písmeno a),
  - stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1, písmeno b),
  - zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačie stanice (§ 30 ods. 1, písmeno c),
  - zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1, písmeno d).

2.9.2 Ochranné pásma zariadení technickej infraštruktúry

- *Pre výkon správy vodného toku a vodných stavieb, alebo zariadení* môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (tými sú v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie) – zákon č. 303/2016 Z.z. o vodách:
  - do 5 m od brehovej čiary pri drobných vodných tokoch (§ 49 vodného zákona),
  - 10 m od brehovej čiary pozdĺž vodohospodársky významnom toku Rimavica,

- ďalej zdrojov pitnej vody, ako aj ostatných vodných stavieb v zmysle vodného zákona č.364/2004 Z. z. a v zmysle vydaných rozhodnutí pre ochranné pásma vodných zdrojov,
- odvodňovacie kanály: 5 m od brehovej čiary u kanála v otvorenom profile a 5 m od osi kanála v krytom profile.
- *Ochranné pásma verejných vodovodov a verejných kanalizácií podľa zákona číslo 442/2002 Z.z., novelizovaného od 1.1.2022* (mimo súvisle zastavané územia alebo územia určeného na zastavenie sú pásma ochrany sú vymedzené zvislými plochami vedenými po oboch stranách vodovodného potrubia verejného vodovodu alebo potrubia stokovej siete verejnej kanalizácie vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti):
  - a/ 1,8 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane,
  - b/ 3,0 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm,
  - c/ 6 m pre skupinový vodovod.
- .- *Ochranné pásma (v zmysle Energetického zákona) na ochranu elektro energetických zariadení*
  - a) od 1 kV do 35 kV vrátane
    - pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
    - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
    - pre zavesené káblové vedenie 1 m,
 Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je:
    - a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 Elektrickej stanice s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

2.9.3 Chránené územia – funkčné obmedzenie v zmysle prísl. zákonných ustanovení

- CHVO Muráňska planina – celé k.ú.,
- NKP zapísané v ÚZPF SR: Maštaľ, č. ÚZPF 1463, Stodola, č. ÚZPF 1463, Eudový dom, č. ÚZPF 1463, Vyhňa kováčska, č. ÚZPF 3290,
- archeologické lokality,
- oblasti, v ktorých sa nemôže vykonávať ložiskový geologický prieskum na ropu a horľavý zemný plyn – celé k.ú. obce,
- najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy s kódom a BPEJ - 1060211/7, 1060241/7, 1060411/7, 1060415/7,
- stredné radónové riziko – zasahuje celé k.ú.; vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia posúdiť podľa zák.č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia,
- bývanie a školské zariadenia – príslušná izofona ekvivalentnej hladiny hluku od ciest – 40-60 dB (A) zabezpečujúca akustický komfort podľa Vyhl. MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky MZ SR č. 237/2009 Z. z.,
- príroda – celé územie leží v 1.st. ochrany podľa Zákona o ochrane prírody.

2.10 Návrh na riešenie záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, geologických zosuvov a ochrany pred povodňami

Civilná ochrana upravuje podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí a ustanovuje úlohy pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva.

Záujmy civilnej ochrany ÚPD rieši v súlade s platnými právnymi predpismi - zákon č. 444/2006 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v platnom znení a vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 532/2006 Z.z. O podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

Ukrytie obyvateľov sa realizuje v úkrytoch budovaných svojpomocne - JÚBS. Za týmto účelom bola prevedená analýza stavebno-technického stavu budov a identifikovanie suterénnych priestorov. Samostatná doložka CO v rozsahu ukrytia obyvateľov pred radiačným žiarením bude spracovaná mimo ÚPD po dohode s OÚ – OKR Brezno.

Rozmiestnenie a počty ochranných stavieb

V súlade s platnou legislatívou sa zariadenia civilnej ochrany budujú ako dvojúčelové.

V rámci rozvoja obce sa nové rozvojové lokality pre hromadné formy výstavby bytov navrhujú v malom rozsahu pre sociálne účely. ÚPD navrhuje bývanie len v rámci intenzifikácie existujúcich funkčných území. Zásady :

a) v rámci funkčného využitia územia obce a v následnej príprave výstavby zariadení pre zhromažďovanie a pobyt ľudí a zvierat, ako aj pri činnostiach, ktoré môžu ohrozovať ich bezpečnosť a zdravie, pri budovaní infraštruktúry obce je potrebné sa riadiť platnou legislatívou,

b) rešpektovať na príslušnom stupni územnej prípravy a investičnej činnosti podmienky pre zariadenia CO v zmysle platnej legislatívy),

c) v rámci následnej územnoplánovacej prípravy, t.j. UPP a DUR stanoviť podmienky vyplývajúce zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany,

d) v zaujme trvalého a kontinuálneho zabezpečenia technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v rámci riešeného územia riešiť opatrenia pre uplatnenie podmienok stanovených platnou legislatívou (vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 388/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov),

e) v zaujme trvalého a kontinuálneho zabezpečenia podmienok civilnej ochrany obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v rámci riešeného územia riešiť opatrenia pre uplatnenie podmienok stanovených platnou legislatívou (vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č.533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov).

MOS SR nemá v k.ú. obce požiadavky na ÚPD.

Ďalej ÚPD:

- rešpektuje požiadavky orgánov civilnej ochrany obyvateľstva, požiarnej ochrany a orgánov hygienickej služby zodpovedajúce platnej legislatíve a riešiť záujmy civilnej ochrany v rozsahu a podrobnosti legislatívy pre spracovanie ÚPN-O,
- navrhuje opatrenia na ochranu pred povodňami,
- rešpektuje záujmy obrany štátu a zachováva všetky špecifické zariadenia obrannej infraštruktúry na území obce a rešpektuje ich priestorové požiadavky,
- z hľadiska požiarnej ochrany zabezpečuje ochranu obyvateľstva rešpektovaním všetkých, mierke spracovania ÚPN zodpovedajúcich, relevantných požiadaviek a podmienok ochrany pred požiarom a to najmä, návrhom komunikačného systému ciest, ktorý umožní rýchly prístup požiarnej techniky do všetkých častí sídla a návrhom napojenia územia na nevyhnutnú technickú infraštruktúru potrebnú pre zabezpečenie požiarnej ochrany.

Zóny geologického zosuvu do k.ú. nezasahujú.

Rieka Rimavica a ostatné toky pretekajúce k.ú. obce nemajú dostatočnú kapacitu na prevedenie Q_{100} ročnej veľkej vody. Ochrana pred povodňami je riešená návrhom zástavby mimo záplavové územie, resp. nad hladinou Q_{100} .

2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

Z hľadiska územnej ochrany prírody sa územie katastra nachádza mimo chránených území európskeho alebo národného významu.

V súvislosti so zákonom NR SR č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a vyhláškou Ministerstva ŽP SR č. 170/2021, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) boli v území vyčlenené biotopy európskeho a národného významu, ktorých plochy sú zachytené v grafickej prílohe v rámci jednotlivých ekologicky významných segmentov, rovnako boli zaznamenané druhy živočíchov a rastlín európskeho a národného významu.

Podľa aktualizovaného Generelu nadregionálneho ÚSES SR východným okrajom územia prebieha terestrický biokoridor nadregionálneho významu. Podľa Národnej ekologickej siete – NECONET leží územie na južnom okraji západokarpatského biosférického jadrového územia, do

južného okraja katastra zasahuje územie rozvoja prírodných prvkov s funkciou štruktúrneho prvku ekologického koridoru, ktoré je v území prepojené dvoma terestrickými ekologickými koridormi národného významu s ďalšími prvkami mimo územia katastra. Regionálny ÚSES neuvádza regionálne prvky. Charakter miestneho biokoridoru majú hlavné osi lokalít 1. a 2., miestnych biocentier majú plochy lokalít 3., 11., 12 a 13., ostatné plochy majú charakter interakčných prvkov a genofondových plôch.

V území boli vyčlenené niektoré genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy ako ekologicky významné prvky:

1. *Rimavica s prítokmi.* Prírodné tečúci podhorský tok, bohato meandrujúci, zväčša so súvislými brehovými porastmi, ktoré lokálne prechádzajú do porastov charakteru lužného lesa. V území sa vyskytujú biotopy Br6, Kr8, Kr9, Lk5, Lk6, Lk10, Pr2, Ls1.3, Ls1.4.

2. *Potok Zálomka s prítokmi.* Prírodné tečúci podhorský tok, bohato meandrujúci, zväčša so súvislými brehovými porastmi, ktoré lokálne prechádzajú do porastov charakteru lužného lesa. V území sa vyskytujú biotopy Br6, Kr8, Kr9, Lk5, Lk6, Lk10, Ra3, Pr2, Ls1.4.

3. *Pavlačka.* Komplex travinno-bylinných a drevinových porastov na ploche svahov údolia Rimavice v časti pod obcou. V území sa vyskytujú biotopy Tr7, Lk3, Lk5, Lk6, Ra3.

4. *Výrobiská – Nižné pasienky – Bány – Komandova lúka.* Komplex poloprirodzených travinno-bylinných spoločenstiev s rôznym stupňom obhospodarovania. V spoločenstvách prevažujú živné a vlhkomilné druhy. V území sa vyskytujú biotopy Tr7, Lk3, Lk5, Lk6.

5. *Klinková – Lomovská dolina – Chlipničky – Bulanská.* Drevinové porasty a porasty charakteru lesa v mozaike s prevažujúcimi travinno-bylinnými spoločenstvami na svahoch údolia potoka Zálomka. V území sa vyskytujú biotopy Tr7, Tr8, Lk3, Lk5, Lk6, Ls1.4.

6. *Nižná Pliešková.* Komplex prirodzených travinno-bylinných porastov v okolí tradičného osídlenia. V území sa vyskytujú biotopy Tr7, Tr1, Lk1, Lk3.

7. *Uhliarska dolina – Doboška.* Komplex prirodzených travinno-bylinných porastov v okolí tradičného osídlenia. V území sa vyskytujú biotopy Tr7, Tr1, Lk1, Lk3.

8. *Horný mlyn.* Komplex prirodzených travinno-bylinných porastov v okolí tradičného osídlenia. V území sa vyskytujú biotopy Tr7, Tr1, Lk1, Lk3.

9. *Uhliarka.* Komplex prirodzených travinno-bylinných porastov v okolí tradičného osídlenia. V území sa vyskytujú biotopy Tr7, Tr1, Lk1, Lk3.

10. *Čierňaz – Kamenského – Podmraznice.* Komplex rôznorodých lesných porastov s prevahou alebo významnou prímiesou buka lesného. V území sa vyskytujú biotopy Ls5.1.

11. *Podmraznice – Komendová – Podchlipničky.* Komplex rôznorodých lesných porastov s prevahou alebo významnou prímiesou buka lesného. V území sa vyskytujú biotopy Ls5.1.

12. *Ráztoka.* Komplex rôznorodých lesných porastov s prevahou alebo významnou prímiesou buka lesného na svahoch časti údolia Rimavice. V území sa vyskytujú biotopy Ls4, Ls5.1.

13. *Javorina – Medvedí vršok.* Jednotlivé porasty ochranných lesov s prirodzeným drevinovým zložením v komplexe druhotných lesov. V území sa vyskytujú biotopy Ls5.1.

Vzhľadom k tomu, že kataster predstavuje v zmysle vyššie uvedených analýz veľmi hodnotné územie, na zabezpečenie ekologickej stability a zvýšenia biodiverzity netreba vytvárať zvláštne podmienky pre obnovu poľnohospodárskej krajiny.

Celkovo treba v území dodržiavať obmedzenia v najnižšom prvom stupni ochrany, v ktorom sa podľa § 12 zákona uplatňujú ustanovenia všeobecnej ochrany prírody a krajiny podľa druhej časti zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

S cieľom udržania ekologickej stability územia a zabezpečenia zvýšenia biodiverzity ÚPD navrhuje:

- rešpektuje územia ochrany prírody, územia NATURA 2000 (v dotyku s k.ú.), územia ÚSES, biotopy európskeho a národného významu,
- pri spracovaní ÚPN navrhuje funkčné plochy tak, aby nezasahovali alebo v čo najväčšej miere bol minimalizovaný plošný záber záujmových území ochrany prírody, predovšetkým minimalizovať umiestňovanie nových rozvojových plôch do územia CHVÚ Poľana (v dotyku s k.ú.),
- zachováva prírodnú brehovú vegetáciu pozdĺž vodných tokov,
- usmerňuje rekreačné aktivity na významných lesných lokalitách, zabraňuje neusmernenej výstavbe chat a rozširovania chatových oblastí na úkor biologicky významných lokalít,
- zamedzuje výstavbu, či výsadbu oplotení okolo rekreačných chat a obydlí v krajine,
- v území dodržiava obmedzenia v najnižšom prvom stupni ochrany, v ktorom sa podľa § 12 zákona uplatňujú ustanovenia všeobecnej ochrany prírody a krajiny podľa druhej časti zákona č.

- 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
- navrhuje opatrenia na udržiavanie prirodzených pasienkov v doterajšom stave, resp. zabezpečuje intenzívnejšie využívanie kvôli primeranému odstraňovaniu biomasy,
- navrhuje opatrenia na zabezpečenie postupného prebudovania nepôvodných, neprírodných monokultúrnych porastov na pestrejšie, rôznorodejšie, najmä v oblasti lesného hospodárstva a využívania plôch drevín charakteru lesných porastov,
- navrhuje opatrenia na zdržanie dažďových vôd na k.ú. obce s cieľom minimalizovať riziko ohrozenia záplav a príválových vôd v území (napr. formou retenčných hrádzok na vodných tokoch nad intravilánmi obce),
- navrhuje opatrenia na zadržanie povrchového odtoku v území tak, aby odtok z daného územia do recipientu nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou prípadnej navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente,
- rešpektuje prirodzené inundačné územia tokov a v zmysle § 20 zákona č.7 /2010 Z.z. o ochrane pred povodňami a rešpektuje v nich obmedzenia výstavby,
- na území s výskytom stredného radónového rizika navrhuje opatrenia na zamedzenie negatívneho vplyvu žiarenia z prírodného prostredia na zdravie obyvateľov,
- šírenia invazívnych nepôvodných rastlín, v zmysle nového zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invazívnych nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a povinnosť vlastníka alebo správcu pozemku odstraňovať invázne nepôvodné druhy podľa vyhlášky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invazívnych nepôvodných druhov.

Pre hospodárenie a využívanie krajiny platia v území obmedzenia, vyplývajúce zo zákona. V jeho zmysle na území Slovenskej republiky, ktorému sa neposkytuje územná ochrana okrem chráneného vtáčieho územia, platí prvý stupeň ochrany, podľa ktorého sa v zmysle § 6, 7, 8 zákona upravuje zásah do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu a mokrade spôsobom, ktorým sa môže biotop alebo mokrad' poškodiť alebo zničiť, ako aj rozširovanie nepôvodných druhov rastlín a živočíchov za hranicami zastavaného územia obce.

2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia

2.12.1 Dopravný systém obce

OBEC

A. Širšie dopravné vzťahy

Cestná doprava

Katastrálne územie obce Lom nad Rimavicou – pozostáva z m.č. Dolina, m.č. Chlipničky a m.č. Banský Grúň. Na nadradenú komunikačnú sieť Banskobystrického kraja sa napája cestou II. triedy č. 529, cestou III/2724 a ďalšou sieťou ciest III. triedy a systémom účelových ciest laznického charakteru.

V Hriňovej sa cesta II/529 napája na cestu II/526, ktorá sa:

- južne napája v obci Kriváň na úsek rýchlostnej cesty R2 – Kriváň – Zvolenská Slatina,
- severne v meste Brezno na cestu I/66 - ide o ťažiskovú dopravnú os Z-V Stredoslovenskej oblasti, ktorá nadväzuje na ťah R1 z Bratislavy cez Trnavu – Nitru – Zvolen – Banskú Bystricu.

Juho-východnou polohou k.ú. obce Sihla je vedená trasa cesty II/529, kde je situovaná aj styková križovatka tvaru „T“ hlavnej miestnej cesty zastavaného územia obce L.n/Rimavicou s cestou II/529. V križovatke ciest je na rázcestí situovaná obojstranne zastávka PAD (pravidelnej autobusovej dopravy), s jednostranne osadeným plechovým prístreškom pre cestujúcich, na strane zástavby obce je zrealizovaný drevený zrubový prístrešok. Zastávky nemajú samostatné zastavovacie pruhy pre BUS mimo jazdných pruhov vozovky cesty a nemajú čakacie priestory pre cestujúcich.

Podľa podkladov SSC je cesta II/526 vybudovaná so šírkou bituménovej vozovky 7,0 m so spevnenými krajnicami 0,5 m – podľa platných ukazovateľov STN ide o kategóriu C 7,5/70. V zmysle ÚPN VÚC Banskobystrického kraja nie je navrhovaná preložka cesty II/529 ale prestavba cesty na kategóriu C 9,5/70,60.

V Návrhu ÚPN Obce L.n/Rimavicou je potrebné rešpektovať trasu cesty II/529 s jej obojstranným ochranným pásmom 25,0 m od osi cesty.

Na ceste II/529 sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2015. Pre rok 2020 – súčasný stav, bola vypočítaná dopravná záťaž podľa koeficientov rastu intenzity

dopravy v TP 07/2013, pre VÚC B.Bystrica – prognózovanie výhľadových intenzít na cestnej sieti do roku 2040.

Hodnoty dopravnej záťaže v tabuľke:

sčítací úsek cesty	rok	skutočné vozidlá / 24 hod				% nákl. aut.
		nákl. aut.	osobné aut.	motocykle	vozidlá spolu	
II/526, 91708 L. n/ Rimavicou	2015	207	813	13	1 033	20,0 %
	2020	236	943	15	1 194	19,8 %
	2040	280	1 146	18	1 444	19,4 %

Dopravná záťaž na ceste II. triedy je nízka, podiel nákladnej dopravy na celkovej dopravnej záťaži je 19,8 % a v návrhovom roku 2040 je predpokladané zníženie zastúpenia intenzity nákladnej dopravy na 19,4 % z celkového podielu dopravy

Návrh

- ÚPD navrhuje prestavbu križovatky cesty II/529 s hlavnou miestnou obslužnou komunikáciou obce vo dvoch alternatívach. Dôvodom je pripravovaný zámer výrazného rozvoja cestovného ruchu zameranú predovšetkým na zimné športy v rekreačnom priestore Klinková. Tento zámer bude mať veľký dopad na dopravnú infraštruktúru obce a na stykovú križovatku na ceste II/529,
- v prvej etape, v ktorej nebude intenzita dopravy priťažovaná prevádzkou a návštevníkmi rekreačného priestoru SkiLom ÚPD navrhuje vybudovať na ceste II. triedy samostatné zastavovacie pruhy pre linky PAD. Zastávky navrhujeme zrealizovať pred a za križovatkou tak, aby cestujúci prechádzali vozovkou cesty II. triedy poza stojace vozidlá BUS bezpečne prechodmi pre peších. Na zastávkach navrhujeme zrealizovať bezbariérové chodníky pre peších, s čakacími priestormi a prístreškami. Pešie chodníky budú nadväzovať na dopravnú infraštruktúru obce;
- v druhej etape, v ktorej bude v prevádzke rekreačný priestor Klinková bude podmienkou pre bezpečné fungovanie strediska celková prestavba križovatky na ceste II/529. Prestavba spočíva v realizácii samostatného ľavého odbočovacieho pruhu zo smeru od Čierneho Balogu a samostatného pravého pripojovacieho pruhu do obce. Zastávky BUS budú zrealizované ako je uvedené v návrhu prvej alternatívy;
- výhľadovo ÚPD navrhuje riešiť dopravné napojenie areálu Klinová na cestu II/529 zo západnej polohy mimo dnešného napojenia obce na cestu II. triedy a tým minimalizovať negatívny dopad tranzitnej dopravnej záťaže na obytnú zástavbu obce.

Železničná doprava

V obci Paralelne s trasou cesty I/66 je v Brezne vedená železničná jednokolejná, regionálna trať č.153 so smerom Zvolen – Šahy. V Brezne je železničná stanica.

B. Komunikačná sieť obce

Základný komunikačný systém kat. úz. obce je tvorený miestnymi obslužnými cestami, ktorých systém je napojený na cestu II/529 v k.ú. obce Sihla.

Dopravná obsluha zastavaného územia obce je tvorená hlavnou obslužnou komunikáciou, ktorú radíme do funkčnej triedy C1 - ide o komunikáciu spoločenského významu v existujúcej zástavbe. Cesta je vybudovaná kategórie MO 7,0/40 so šírkou vozovky 6,0m. Hlavná obslužná cesta je ukončená obrátkom pre spoje BUS. Na komunikácii v obci vrátane obrátky a predpriestoru pri Obecnom úrade bola zrealizovaná rekonštrukcia cesty.

Vzhľadom na zložité sklonové pomery terénu v priečnom usporiadaní uličného priestoru boli pozdĺž vozovky hlavnej komunikácie zrealizované oporné múry a otvorené odvodňovacie rigoly pre odvodnenie vozovky cesty. Pozdĺž cesty vzhľadom na konfiguráciu terénu nebolo možné zrealizovať pešie chodníky.

Hlavnou obslužnou cestou premávajú spoje PAD, ktoré majú konečnú/začiatocnú zastávku na obrátku v južnej polohe obce.

Do obrátky hlavnej obslužnej cesty C1 sú napojené miestne obslužné cesty, ktoré radíme do funkčnej triedy C3. Cesty sú vybudované kategórie MO 5,0/40 so šírkou vozovky cca 4,0 m a MO

3,75/30 so šírkou vozovky cca 2,75 až 3,0 m.

Ostatnú cestnú sieť v obci, ktorá sprístupňuje zástavbu rodinných domov, rekreačných stavieb a objektov občianskej vybavenosti, radíme do funkčnej triedy C3. Cesty sú vybudované kategórie MO 4,0/30, so šírkou vozovky 3,0 m, bez možnosti rozšírenia ciest z dôvodu stiesnených uličných priestorov tesnou obostavanosťou.

Cesty majú v mnohých prípadoch nespevnený povrch v pokračovaní ciest poľného charakteru, čo považujeme za akceptovateľné pre zachovanie rázovitosti dopravného sprístupnenia stavieb lazového charakteru zástavby v m.č. Chlipniacky a m.č. Banský grúň.

Návrh

- hlavnú obslužno zbernú komunikáciu, radíme do funkčnej triedy C1 - bude vyhovovať jej kategória MO 7,0/40;
- pre dopravné sprístupnenie navrhovaného hlavného nástupu do turistického centra „SkiLom“, kde je navrhovaná sústredená parkovacia plocha o kapacite 4-8 autobusov a 93 parkovacích stojísk pre osobné automobily ÚPD navrhuje účelovú prístupovú cestu. Z dôvodu hlavného nástupu do SKI a predpokladanej jazdy rekreačnej autobusovej dopravy navrhuje trasu účelovej cesty viesť územím – križovatka cesty II/529, cintorín, navrhovaný areál športoviska, v pokračovaní trasy účelovej cesty k rekreačnému priestoru dnešnou poľnou cestou. Touto trasou bude minimalizovaný negatívny dopad dopravnej záťaže na obytnú zástavbu obce. Účelovú obslužnú cestu radíme do funkčnej triedy C3, kategórie MOU 8,0/40. V priečnom usporiadaní pôjde o obojsmernú cestu so šírkou jazdných pruhov 2x2,5 m a jednostrannou spevnenou krajinou šírky 2,0 m. Krajnica bude zdieľane slúžiť pre značené turistické a cyklistické trasy;
- existujúce komunikácie v starej časti zástavby vybudované kategórie MOK 3,75/30 - jednopruhovú komunikáciu s obojsmernou premávkou, so šírkou vozovky ciest 2,75 m, bez chodníkov navrhuje UPN postupne navrhuje ÚPD prestavať so šírkou vozovky 3,0 m a obojstranným 0,5 m voľným pásom pre zabezpečenie bezpečnosti oproti pevnej prekážke (v zmysle STN 73 6110). Toto šírkové usporiadanie je nevyhnutné pre bezpečný pohyb pohotovostných vozidiel a hasičskej techniky; ide o redukovanú kategóriu na MOU 4,0/30. Keďže ide o jednopruhovú cestu s obojsmernou premávkou je v zmysle STN 73 6110 potrebné zrealizovať výhybne po 100 m v neprehrádných úsekoch ciest rozšírením vozovky pri vjazdoch na pozemky rodinných domov;
- v severo-východnej polohe obce ÚPD navrhuje ponukové plochy pre výstavbu individuálnej chatovej a chalupárskej rekreácie. Dopravné sprístupnenie tejto lokality navrhuje zaokruhouvanou účelovou cestou, ktorá je radená do funkčnej triedy C3, redukovanej kategórie MOU 4,0/30 s výhybnami;
- dopravné sprístupnenie ČOV a severného pohotovostného vstupu do rekreačného priestoru SKI-LOM navrhuje účelovou cestou funkčnej triedy C3 kategórie MOU 4,0/30 s výhybnami a obratiskom pri ČOV;
- pri slepo ukončených komunikáciách, ktorých dĺžka by bola väčšia ako 100 m ÚPD navrhuje obratisko,
- z dôvodu bezpečnosti cestnej premávky dodržať na všetkých križovatkách v riešenom území obce dĺžky rozhrádových polí v zmysle STN 73 6110.

C. Účelové komunikácie

Poľné cesty nadväzujú na miestne komunikácie a sú to vyjazdené, zemité vozovky šírky cca 2,5-3,0 m slúžiace hospodárskym účelom. Tieto cesty nie sú zrealizované v zmysle príslušných noriem a nemajú zásadný význam v dopravnom systéme obce.

Lesné cesty sú zrealizované podľa príslušných noriem. ÚPN navrhuje ich opravu a údržbu, ako aj úpravu ich napojení na miestne komunikácie.

D. Chodníky, cyklistické a turistické komunikácie a trasy

V riešenom území obce nie sú pozdĺž hlavnej obslužnej cesty a miestnych ciest zrealizované samostatné chodníky pre peších. Pre peší pohyb sú využívané vozovky ciest a pridružený uličný priestor.

Vzhľadom na predpokladanú nízku intenzitu dopravy na hlavnej obslužnej komunikácii v obci a vzhľadom na stiesnenosť uličných priestorov nepovažujeme za potrebné navrhovať a realizovať samostatné chodníky pre peších pozdĺž hlavnej cesty. V návrhu odporúčame riešiť pešie ťahy mimo vozovky ciest vo voľných prielukách v nadväznosti na objekty občianskej vybavenosti.

Turistické trasy

Na križovatke cesty II/526 s hlavnou obslužnou cestou obce je osadená smerová turistická tabuľa označujúca smery cyklo a turistických trás do smeru Veporských vrchov:

- modrá značka so smerom cez obec Lom n. Rimavicou na Čierťaz rózcestie, kde sa napája na červenú značku trasy Prašivá-Kokava,
- modrá značka:
  - Vrch Slatina 0,30 h,
  - Záhorská skala 3,10 h,
  - Kopca 4,45 h,
  - Čierťaz 1,0 h.

Vzhľadom na výrazný turistický ruch nie je obec vybavená infraštruktúrou pre rozvoj cyklistickej dopravy a turizmu.

Návrh

- vzhľadom na predpokladanú nízku intenzitu dopravy na hlavnej obslužnej komunikácii v obci a vzhľadom na stiesnenosť uličných priestorov nepovažujeme za potrebné navrhovať a realizovať samostatné chodníky pre peších pozdĺž hlavnej obslužnej cesty. V návrhu odporúčame riešiť pešie ťahy mimo vozovky ciest vo voľných prielukách v nadväznosti na objekty občianskej vybavenosti a zastávky verejnej hromadnej dopravy PAD;
- zastávky PAD situované na rózcestí križovatky cesty II/529 s hlavnou obslužnou cestou nie sú v katastri obce, ale sú využívané jej obyvateľmi. Z tohto dôvodu ÚPD navrhuje situovanie zastávok v zmysle STN 73 6425 pre zabezpečenie bezpečného prechodu cestujúcich cestou II. triedy a čakanie na príchod spoja PAD – riešenie je navrhované v kapitole A – Širšie vzťahy;
- ÚPD navrhuje sieť cyklo-cestičiek napojenej na Ipeľskú cyklomagistrálu 009 (prameň Ipeľ – Lučenec).

E. Parkovacie a odstavné plochy

V obci sú dve polohy, kde sú sústredené objekty občianskej vybavenosti:

V severná časť:

2 zdravotné stredisko, predajňa	parkovanie cca 5 vozidiel je možné na rozšírenej asfatevej ceste
3 r.k.kostol Narodenia Panny Márie	parkovanie vozidiel pozdĺž zokruhovane miestnej cesty okolo objektu kostola a 4. Farského úradu

V centrálna časť:

7 Obecný dom, pohostinstvo, predajňa	pred objektami 7.,8, je rozsiahla plocha kde v rámci rekonštrukcie predpriestoru boli zrealizované parkovacie stojiská
8 Obecný úrad, Slovenská pošta	
9 Penzión Vrchár	pred objektom v nadväznosti na hlavnú zbernú cestu e zrealizované dláždené parkovisko pre cca 5 vozidiel- možnosť parkovania aj vo dvore

V severnej časti je v areáli ZŠ zrealizované parkovisko pre cca 5 vozidiel.

Južne od areálu školy sú 2 bytové domy s 2 x 6 b.j – pre ktoré je potrebné zabezpečiť 20 odstavných stojísk.

Iné parkovacie a odstavné plochy v obci pri objektoch občianskej vybavenosti a pri cintorínoch nie sú zrealizované. Na účel parkovania sú využívané komunikácie a pridružený uličný priestor.

Obyvatelia bývajúci v rodinnej zástavbe a v chalupách si stavajú garážové a odstavné stojiská podľa potreby na vlastných pozemkoch.

Návrh

Nároky na statickú dopravu boli vypočítané v zmysle STN 73 6110, podľa platnej zmeny ukazovateľov Z2 - podľa tab. č.21, kde sú stanovené základné ukazovatele pre príslušnú účelovú jednotku podľa druhu a funkčného využitia objektu, pre stupeň automobilizácie 1:2,5. Pre výpočet potreby sa sú použité redukčné koeficienty „k“ – ide o súčinitele vplyvu stupňa automobilizácie, veľkosti obce ako aj vplyvu deľby dopravnej práce.

Potreby statickej dopravy na území obce je potrebné rozdeliť do týchto skupín:

- A. parkovanie pre občiansku vybavenosť,
- B. parkovacie a garážové státi pre obyvateľov bývajúcich v bytových domoch,
- C. parkovacie stojiská pre rekreačný priestor Klinova - SkiLom

A. parkovanie pre občiansku vybavenosť:

<i>Druh vybavenosti</i>	<i>1. park.miesto /účelová jednotku</i>	<i>kapacita</i>	<i>návrh park.stojísk</i>
(1) bývalý areál ZŠ-MŠ-ubytovacie zariadenie	8 návšt./1stojisko	100 lôžok	46 stojísk
(3-4) areál farského úradu Kostol Narodenia Panny Márie			6 stojísk
(7) Kultúrny dom, spoločenská sála	4 stoličky/1stojisko	60 miest	15 stojísk
Pri objekte kultúrneho domu je navrhovaná parkovacia plocha s kapacitou 3 stojiská			
V tesnom dotyku s kultúrnym domom je navrhovaná verejná plocha športoviska s kapacitou 18 stojísk. Parkovisko pri športovisku budú môcť využívať aj návštevníci spoločenskej sály.			
(17) verejný cintorín	500 m ² /1 stojisko	3 350 m ²	8 stojísk
verejný cintorín pri ZŠ	500 m ² /1 stojisko	1 720 m ²	10 stojísk

Iné parkovacie stojiská nie sú navrhované, tie musia realizovať investori na vlastných pozemkoch podľa regulatívov.

Regulatívy

- pri návrhu počtu parkovacích a odstavných státí je potrebné navrhovať a situovať sústredené spevnené plochy tak, aby bola možná maximálna využiteľnosť parkovacích stojísk pri zameniteľnosti parkujúcich automobilov pre prevádzky s rozdielnou dobou konania podujatí, či otváracích hodín jednotlivých prevádzok. Pre takto navrhované sústredené parkovacie plochy na teréne bude potrebný menší záber plôch zelene,
- pre ponukové plochy funkčného využitia pre služby, občiansku vybavenosť, športové a oddychové plochy, skladové a výrobné priestory a areály a iné funkčné využitie územia, ktoré si vyžadujú potreby statickej dopravy si musí investor zabezpečiť na vlastnom pozemku v kapacite v zmysle platných regulatívov STN,
- podľa vyhlášky č.532/2002 Z.z. je potrebné z navrhovaného počtu parkovacích miest vyčleniť cca 4% pre osoby s obmedzenou možnosťou pohybu.

B. parkovacie a garážové státia pre obyvateľov bývajúcich v bytových domoch.

- prestavba AB v areáli PD na 8 b.j. návrh 8 stojísk
- dostavba jestvujúcej bytovej skupiny pri ZŠ o 2 BD – 18 b.j návrh 18 stojísk
- nová plocha pre 3 BD s 24 b.j.pri PD návrh 25 stojísk

Regulatívy

Pre bytové domy je potrebné navrhnuť garážové a odstavné stojiská pod objektami bytových domov a parkovanie pre návštevy navrhovať na voľných stojiskách na teréne. Kapacity parkovacích stojísk je potrebné navrhovať v zmysle platných aktualizácií ukazovateľov STN 73 6110. Podľa platnej aktualizácie zmeny Z2 je ukazovateľom pre výpočet parkovacích a odstavných stojísk čistá podlažná plocha bytu bez balkónov.

Pre zástavbu RD nie sú navrhované samostatné odstavné a parkovacie stojiská. Podmienkou pre investorov RD je realizovať potreby statickej dopravy na vlastných pozemkoch rodinných domov v počte min. 2 stojiská (v zmysle STN 73 6110 zmena Z2) a v takom počte, aby sa zabránilo parkovaniu vozidiel na vozovke ciest a pridruženom uličnom priestore.

C. parkovacie stojiská pre rekreačný priestor Klinová „SKI-LOM“

ÚPD navrhuje v plošne rozsiahlom komplexe rekreačného priestoru Klinková štruktúru nasledovných služieb:

Osobné horské dopravné zariadenia:

- sedačková lanovka – prepravná kapacita 2 000 os/hod,
- 3 lyžiarske vleky s celkovou prepravnou kapacitou 4 500 os/hod.

Uvedené predpokladá priemernú dennú návštevnosť cca 1 200 osôb.

Lyžiarskej trate – 5 lyžiarskych tratí – zjazdoviek v celkovej dĺžke 2,5 km.

Ubytovanie a stravovanie: Hotel, 2 apartmánové domy, 6 chát, koliba, ski bar

- celková kapacita strediska 400 lôžok a 640 stoličiek

Sezónne pracovné miesta - 80 osôb.

Návrh počtu parkovacích stojísk:

- pre ubytovaných návštevníkov sú navrhované parkovacie stojiská priamo pri ubytovacích zariadeniach;

- pre návštevníkov, ktorí nie sú v areáli SKI ubytovaní je navrhované pri vjazde za osadeným rampovým systémom parkovanie na sústredenej parkovacej ploche s kapacitou 4-8 zájazdové autobusy a 93 stojísk pre osobné automobily.

F. Hromadná doprava osôb

Osobná autobusová doprava

K.ú. a samotná obec sú obsluhované štyrmi prímestskými linkami pravidelnej autobusovej dopravy (PAD), ktoré premávajú po ceste II. triedy a hlavnej obslužnej komunikácii obce:

linky	počet spojov tam/späť
603421 so smerom, Hronec-Brezno-Č.Balog-L.n.Rimavicou zastávky: Drábsko, L.n.Rimavicou, L.n.Rimavicou obec	8/7
604456 so smerom, L.n.Rimavicou-Hriňová/Korytárka, Mláky-Kriváň-Detva, PPS zastávky: L.n.Rimavicou obec, Hriňová	2/2
607401 so smerom, Kokava n.Rimavicou-Brezno-Banská Bystrica zastávky: Utekáč, L.n.Rimavicou, Č.Balog	2/2
609444 so smerom, Hnúšťa-Rimavská Baňa- L.n.Rimavicou zastávky: Utekáč, L.n.Rimavicou-Javorina škola, L.n.Rimavicou-Pleškova mlyn, chata Klára, Drábsko	4/3

Autobusová zastávka, ktorá je situovaná na rázcestí križovatky II/526 s hlavnou obslužnou cestou obce L.n.Rimavicou nemá zrealizované samostatné zastavovacie pruhy pre BUS mimo jazdné pruhy vozovky cesty II triedy, nemá zrealizované čakacie priestory pre cestujúcich a jednostranne je osadený plechový prístrešok.

V obci na začiatkovej a konečnej zastávke v obratisku nie je osadený prístrešok ani čakací priestor pre cestujúcich.

Návrh

- situovanie autobusových zastávok PAD bude vyhovovať aj v návrhovom období,
- na zastávkach PAD na ceste II/529 navrhuje ÚPD čakacie priestory pre cestujúcich s min. voľnou šírkou priestoru 2,0 m, z dôvodu zvýšenia bezpečnosti a komfortu cestovania,
- na zastávke v obci na obratisku pri obecnom úrade navrhuje bezbarierový čakací priestor,
- na zastávkach PAD na ceste II tr. navrhuje ÚPN zrealizovať samostatné zastavovacie pruhy pre zastavovanie autobusov mimo jazdných pruhov komunikácie s parametrami v zmysle ukazovateľov STN 73 6425,
- čakacie priestory a k nim prislúchajúce pešie chodníky navrhujeme zrealizovať bezbariérovou s prvkami pre nevidiacich;

Železničná doprava

Cez obec, ani cez jej kataster neprechádza žiadna železničná trať. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Brezno, s priamou nadväznosťou na autobusovú stanicu.

Letecká doprava

V k.ú. obce sa nenachádza žiadne civilné letisko ani osobitné letisko. Najbližšie je v Sliači a Očovej.

G. Služby motoristom

Motoristom sú poskytované služby najbližšie v meste Brezno a Hriňovej, kde sú aj čerpacie stanice pohonných hmôt.

H. Hlukové a ochranné pásma cestnej dopravy

Podľa vyhlášky č.549/2007 Z.z. je ochranné pásmo pre cesty II. triedy je 25 m od osi komunikácie v extravilánových úsekoch.

Líniovým zdrojom hluku od automobilovej dopravy v obci je cesta II. triedy. Východiskovým podkladom pre výpočet hluku bola intenzita dopravy na rok 2040, zloženie dopravného prúdu a sklonové pomery nivelety komunikácie. Výpočet hluku bol prevedený podľa "Metodických pokynov SK-VTIR" z roku 1984, v miere podrobnosti pre ÚPN a predstavuje ekvivalentnú hladinu hluku bez redukcí možných odrazov, pevných prekážok a pod.

n	=	85 skutočných vozidiel/h
% NA	=	19,4 %
Faktory	F1	= 2,63
	F2	= 1,22
	F3	= 1,0

pomocná veličina $X = 273$

Základná ekvivalentná hladina hluku vo vzdialenosti 7,5m od osi cesty je 64,4 dB(A).

Pre obytné súbory vyhláška MZ SR č.237/2009 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí, je prípustná max. ekvivalentná hladina hluku 60 dB(A).

Táto hodnota hluku je podľa výpočtu dosiahnutá vo vzdialenosti 23 m od cesty II. triedy.

M.Č. DOLINA

A. Komunikačná sieť

V kat. území obce Lom nad Rimavicou sa je miestna časť Dolina, ktorá je na nadradenú cestnú sieť Banskobystrického kraja napojená cestou III/2724 so smerom- križovatka s cestou II/526 – Utekáč – Kokava nad Rimavicou. Vozovka cesty III. triedy je v zlom technickom stave. Je nepostačujúcich šírkových parametrov a radíme ju do kategórie C 6,5/60. Križovatka ciest II/526, III/2724 a III/2394 - smer obec Sihla sa nachádza v k.ú Drábsko. Na rázcestí tejto križovatky je situovaná zastávka PAD s dreveným prístreškom a turistickým označníkom so smerom turistických trás.

V zmysle ÚPN VÚC BBSK je navrhovaná rekonštrukcia a úprava šírkového usporiadania cesty III/2724 na kategóriu C 7,5/50.

Na ceste III/2724 sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2015. Pre rok 2020 – súčasný stav, bola vypočítaná dopravná záťaž na ceste III. triedy podľa koeficientov rastu intenzity dopravy v TP 07/2013, pre VÚC B.Bystrica – prognózovanie výhľadových intenzít na cestnej sieti do roku 2040.

Hodnoty dopravnej záťaže

sčítací úsek cesty	rok	skutočné vozidlá / 24 hod				% nákl. aut.
		nákl. aut.	osobné aut.	motocykle	vozidlá spolu	
III/2724, 93720, L.n.Rimavicou m.č. Dolina	2015	78	614	7	699	11,2 %
	2020	88	700	8	796	11,1 %
	2040	101	817	10	928	10,9 %

Dopravná záťaž na ceste III. triedy je aj v návrhovom období pre rok 2040 nízka s podiel nákladnej dopravy na celkovej dopravnej záťaži 10,9 %.

Návrh

- rešpektovať trasu cesty III/2724 s jej obojstranným cestným ochranným pásmom 20 m;
- rešpektovať zámer ÚPN VÚC BBSK - rekonštruovať a upraviť šírkové usporiadania cesty III/2724 na kategóriu C 7,5/50;
- cestu III/2724 ÚPD navrhuje vo funkcii hlavnej dopravnej cesty laznického osídlenia.

B. Pešie chodníky, cyklistické a turistické trasy

Pozdĺž cesty III/2724 nie sú zrealizované chodníky pre peších, ani čakacie priestory pre cestujúcich na zastávkach PAD.

V križovatke ciest II/529 s III/2724 a III/2394 je osadený turistický označovník. Ide o zelenú turistickú značku so smerom Dolina – Kysuca s obhliadkou Historických ľudových domov, kaplnky sv. Anny.

Zelená značka je križovaná na rázcestí Kysuca, Uhliarka s červenou trasou so smerom Tlstý javor, Tri chotáre Železná.

Návrh

- vzhľadom na nízku intenzitu dopravy na ceste III/2724 a na charakter zástavby v riešenej území ÚPD samostatné pešie chodníky nenavrhuje.

C. Parkovacie a odstavné plochy

Parkovacie a odstavné stojiská na riešenom území nie sú realizované, parkovanie vozidiel je na pozemkoch vlastníkov rekreačných a laznických stavieb

Návrh

- pre zástavbu lazničkého charakteru nie sú navrhované samostatné odstavné a parkovacie stojiská. Podmienkou je realizovať potreby statickej dopravy na vlastných pozemkoch v počte min. 2 stojiská (v zmysle STN 73 6110 zmena Z2);
- pre možnosti parkovania pre motorizovaných návštevníkov Forgáčovho kaštieľa na Doline musí byť investorom zabezpečené parkovanie na vlastnom pozemku v zmysle platných ukazovateľov STN.

D. Hromadná doprava osôb

Osobná autobusová doprava

Územie m.č. Dolina je obsluhované dvoma prímestskými linkami pravidelnej autobusovej dopravy (PAD), ktoré premávajú po ceste III. triedy:

linky	počet spojov tam/späť
607401 so smerom, Kokava n.Rimavicou-Brezno-Banská Bystrica zastávky: Utekáč,L.n.Rimavicou, Č.Balog	2/2
609444 so smerom, Hnúšť'a-Rimavská Baňa- L.n.Rimavicou zastávky: Utekáč, L.n.Rimavicou–Javorina škola, L.n.Rimavicou-Pleškova mlyn, chata Klára, Drábsko	4/3

Na ceste III/2724 pri príjazde ku kaštieľu Forgáčovcov a východne na ceste III/2724 pri príjazde ku lazničkemu osídleniu sú situované zastávky PAD. Zastávky nemajú vybudované samostatné zastavovacie pruhy pre BUS mimo jazdných pruhov cesty III. triedy. Jednostranne sú osadené prístrešky pre cestujúcich, ktoré sú v zlom technickom stave a zastávky nemajú zrealizované čakacie priestory pre cestujúcich.

Návrh

- situovanie autobusových zastávok PAD bude vyhovovať aj v návrhovom období,
- v rámci zámeru rekonštrukcie a úpravy šírkového usporiadania cesty III/2724 BB krajom odporúčame zrealizovať na zastávka PAD samostatné zastavovacie pruhy pre autobusové spoje, čakacie priestory a prístrešky pre cestujúcich.

E. Hlukové a ochranné pásma cestnej dopravy

Podľa vyhlášky č.549/2007 Z.z. je ochranné pásmo pre cesty III. triedy je 20 m od osi komunikácie v extravilánových úsekoch.

Východiskovým podkladom pre výpočet hluku je intenzita dopravy na ceste III/2724, ktorá je v dotyku s roztrúsenou lazničkou a chalupárskou zástavbou. Výpočet hluku je spracovaný pre rok 2020 pre zloženie dopravného prúdu pre cesty III. triedy, so zohľadnením sklonových pomerov nivelety komunikácie. Výpočet hluku bol spracovaný v miere podrobnosti pre ÚPN-Z a predstavuje ekvivalentnú hladinu hluku bez redukcii možných odrazov, pevných prekážok a pod.

n	=	54 skutočných vozidiel/h
% NA	=	10,9 %,
Faktory	F1	= 1,77
	F2	= 1,22
	F3	= 1,0
pomocná veličina	X	= 117

Základná ekvivalentná hladina hluku vo vzdialenosti 7,5m od osi cesty je 60,7 dB(A).

Pre obytné súbory vyhláška MZ SR č.237/2009 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí, je prípustná max. ekvivalentná hladina hluku 60 dB(A).

Táto hodnota hluku je podľa výpočtu dosiahnutá vo vzdialenosti 10 m od cesty III. triedy.

M.Č. CHLIPNIAČKY A BANSKÝ GRÚŇ

Komunikačná sieť

Vzhľadom na charakter lazničky a chalupárskej zástavby sú objekty chalúp a rekreač. chát dopravne sprístupnené účelovými obslužnými komunikáciami, ktoré zachovávajú rázovitost' tohto druhu zástavby a majú charakter poľných a lesných ciest.

Návrh

- z dôvodu zachovania rázovitosti zástavby sa území týchto m.č. z dopravného hľadiska žiadne zásahy ÚPD nenavrhuje.

2.12.2 Vodné hospodárstvo a vodné toky

A. Zásobovanie pitnou vodou

V k.ú. sú vymedzené OP zdrojov pitnej vody II. a III. stupňa. Obec zasahuje do CHVO Muráňska planina.

Pitná voda je dodávaná z verejného, skupinového vodovodu Veolia, ktorý prevádzkuje StVS BB. Služi obciam Lom n/Rimavica a Drábsko. Systém pozostáva z:

- I. tlakové pásmo – pramene: Vrchlom č.1 (1 037 m n.m.) a Vrchlom č.2 (1 031 m n.m.) cez sútokovú pramennú záchytku $Q = 2,48$ l/s (0,36 – 4,6) je voda gravitane dopravovaná do VDJ Roveň 150 m³ ďalej gravitačne do rozvodného potrubia DN 100 k OcÚ, kde je rozhranie tlakových pásiem. Podľa stavu vodných zdrojov vo VDJ Skalník je voda k nemu dotláčaná cez s ČS Vrchlom (1 010,91 m n.m.) a rozvodné potrubie.
- II. tlakové pásmo – pramene: Skalník – $Q = 1,41$ l/s (0,17 – 2,65), Koliesko – $Q = 0,25$ l/s a Farárová studnička – $Q = 1,65$ l/s (0,3 – 3,0) cez ČS (981 m n.m.) je voda výtlačaná potrubím do VDJ Skalník 150 m³ s max. hladinou 1 037 m n.m. a min. 1 034 m n.m. a odtiaľ gravitačne potrubím DN 125 – 100 do obce LnR (po k OcÚ, kde je rozhranie tlakových pásiem) a do obce Drábsko.

Obe sústavy vodných zdrojov sú nespoľahlivé, občas nedostatočnej kapacity. Celková kapacita prameňov oboch sústav je $5,79$ l/s. Zdroje pre VDJ Skalník a oba VDJ sú lokalizované mimo k.ú. obce. Rozvody sú liatina dimenzie DN125 mm, DN100 mm a DN63 mm.

Hygienická nezávadnosť - dezinfekcia pitnej vody je v súčasnosti zabezpečená vybudovaným novým automatickým chlórovaním vody na prítoku do vodojemov a to cez osadené dávkovacie erpadlo prepojené priamo na jestvujúce výtlačné potrubie. Vodojemy sú v rámci hygienického ochranného pásma oplotené.

DSP na lyžiarské stredisko Ski Lom navrhuje celkovú potrebu pitnej vody 317 m³/deň.

Systém je po dobudovaní záchytu vodných zdrojov a rozvodov vyhovujúci aj do budúcnosti.

Návrh

ÚPN predpokladá v obci stabilizáciu počtu obyvateľstva a rozvoj lôžkovej kapacity k roku 2040 na $290 + 100 + 80 = 470$ jednotiek a v obci Drábsko navýšenie na 200 obyvateľov. Navrhuje nový rekr. priestor Klinková s počtom 400 lôžok. Uvedená rozsah navrhuje napojiť na skupinový vodovod. Doplnkovo navrhuje využívať jestvujúce pramene Paseky.

Objem prírastku sa vypočíta podľa vyhlášky MŽP č. 684/2006, ktorá stanovuje potrebu pitnej vody pre domácnosti s lokálnou prípravou teplej úžitkovej vody v množstve 135 l/osobu/deň a na občiansku vybavenosť v množstve 15 l/osobu/deň. Vyhláška umožňuje znížiť vypočítanú potrebu vody o 25 % ak sú v každom dome osadené vodomery.

Celková potreba pitnej vody skupinového vodovodu Lom n/R – Drábsko k roku 2040:

Celková potreba $Q_p = 470 + 200 \times (135+15) \times 0,75 = 73\,370$ l/deň = $73,37$ m³/deň = $0,87$ l/s,

Celkové denné max. $Q_m = Q_p \times k_d = 73,37 \times 1,6 = 117,4$ m³/deň = $1,36$ l/s,

Celkové hodinové max. $Q_h = Q_m \times k_h = 1,36 \times 1,8 = 2,45$ l/s.

Posúdenie hlavných kapacít vodovodu v r.2040

- zdroje pitnej vody potrebu $Q_m = 1,36$ l/s pokryjú,
- potrebu akumulácie vody $Q_m = 117,4$ m³/deň podľa ÚPN jestv. VDJ pokryjú.

Celková potreba pitnej vody rekreačného priestoru Klinková k roku 2040:

Celková potreba $Q_p = 400 \times (135+15) \times 0,75 = 45\,000$ l/deň = 45 m³/deň = $5,23$ l/s,

Celkové denné max. $Q_m = Q_p \times k_d = 45 \times 1,6 = 72$ m³/deň = $0,83$ l/s,

Celkové hodinové max. $Q_h = Q_m \times k_h = 0,83 \times 1,8 = 1,5$ l/s.

Posúdenie hlavných kapacít skupinového vodovodu Lom n/R – Drábsko s napojením rekreačného priestoru Klinková v r.2040

- zdroje pitnej vody potrebu $Q_m = 1,36 + 0,83$ l/s – pokryjú,
- potrebu akumulácie vody $Q_m = 117,4 + 72$ m³/deň - ÚPN jestv. VDJ pokryjú.

Návrhy riešenia sú vyznačené na výkrese č.4.

B. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Odpadové vody z územia obce sa odvádzajú a zneškodňujú oddelene a to dvojakým spôsobom

podľa ich pôvodu:

- dažďové vody z celého intravilánu obce odvádzajú miestne potoky,
- splašky z domácností sú akumulované v prídomových septikoch a žumpách.

Kanalizácia a ČOV

Likvidácia splaškových odpadových vôd v obci je nevyhovujúca. Chýba kanalizačná sieť s čističkou odpadových vôd. Splašky z nehnuteľností sú odvádzané spravidla do zastaralých septikov a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia.

Na DSP splaškovej kanalizácie (prevažne gravitačnej s dvoma tlakovými úsekmi a s ČS) bolo vydané v r. 2009 stavebné povolenie, ktoré však expirovalo. Obec pripravuje jeho obnovenie s novým investičným zámerom. V r.2021 bola spracovaná štúdia na ČOV a systém splaškovej kanalizácie dimenzovaný na $Q_m = 1,09$ l/s, resp. 400 EO.

Návrh

ÚPN predpokladá v obci stabilizáciu počtu obyvateľstva a rozvoj lôžkovej kapacity k roku 2040 na 290 obyvateľov + 100 + 80 lôžok = 470 jednotiek v rekreač. priestore Klinková 400 lôžok.

ÚPN navrhuje v súlade s pripravovanou koncepciou obce splaškovú kanalizáciu v celej obci – jej obytnej a vybavenostnej zóne, spoločnú aj pre rekreačný priestor Klinková. Pod obcou navrhuje spoločnú ČOV s etapizovateľnou kapacitou 500 + 400 EO.

Do doby zrealizovania splaškovej kanalizácie a ČOV ÚPD navrhuje zachovať záchyt produkovaných splaškových vôd z plôch RD, BD, OV a CR vo vodotesných žumpách a zmluvne zabezpečiť ich vývoz na funkčnú ČOV, ktorá je technologicky a kapacitne vyhovujúca na zneškodnenie žumpových vôd.

Návrh riešenia je vyznačený vo výkrese č.4.

C. Vodné toky a odtokové pomery

Povrchové vody sú odvodňované potokom Rimavica s prítokmi. Územie patrí do povodia Slanej a hlavného povodia Dunaja.

Charakteristika režimu odtoku v rámci katastra

	Územie katastra
Oblasť	stredohorská
Typ	snehovo-dažďový
Základná hydrologická charakteristika	akumulácia v mesiacoch XI – II, vysoká vodnosť III – V, najvyššie Q_{ma} IV ($V > III$, $V < III$), najnižšie Q_{ma} I – II, IX – X a mierne výrazné podružné zvýšenie vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy

Povrchové vody atmosférického pôvodu z terénu, zo striech, dvorov, komunikácií a terénu odtekajú vedľa komunikácii do prícestných rigolov a potoka Rimavica. Je zaradený medzi vodohospodársky významné vodné toky, ktorý je v správe SVP, š.p. OZ B. Bystrica. V intraviláne je pomiestne upravovaný.

Okraje k.ú. tvoria rozvodnice vodárenských tokov Rimavica, Klenovská Rimava, Kamenistý potok, Čierny Hron, Slatina a Ipeľ. V obci sa nenachádza žiadny významný zdroj znečisťovania povrchových a podzemných vôd. Bodový zdroj znečisťovania (dusíkaté hnojivá) predstavuje poľnohospodárske družstvo. Podľa Štatistického úradu SR (údaje k 31.12.2008) obec nemá vybudovaný obecný vodovod, nemá vybudovanú kanalizáciu a ani nie je pripojená na čistiareň odpadových vôd. Odpadové vody z domácností sú zachytávané v technicky nevyhovujúcich žumpách a septikoch, ktoré nezodpovedajú príslušným normám na vodotesnosť. Odpadové vody sú často odvádzané aj bez prečistenia do miestneho vodného toku, čím je ohrozená kvalita ako povrchových, tak aj podzemných vôd.

Pre predmetnú geografickú oblasť neboli vypracované Mapy povodňového ohrozenia (MPO) a Mapy povodňového rizika (MPR) v súlade s §6 a §7 zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov, ktoré slúžia ako podklad pre posudzovanie návrhov umiestnenia stavieb v záplavovom území.

Návrh

V súlade s plánmi manažmentu povodí navrhuje:

- ochranu pred povodňami preventívnymi technickými a biotechnickými opatreniami,
- úpravu odtokových pomerov, ktoré spomalia odtok vôd do vodných tokov, zvýšia retenčnú kapacitu územia,
- úpravu vodných tokov, ich nevyhnutnú opravu a údržbu, prípadne ich revitalizáciu,
- zadržiavanie dažďových zrážok v urbanizovanom prostredí,
- spriechnodenie migračných bariér, laterálny vývoj korýt.

Ďalej navrhuje::

- vytvárať systémy zadržovania dažďových vôd a zamedzenia zhoršenia ich kvality v recipiente (zákon č. 364/2001 Z.z.),
- zohľadniť opatrenia na zachytávanie plávajúcich látok (§ 9 MV SR č. 269/2010 Z.z.),
- rešpektovať prirodzené inundačné územia tokov a v zmysle § 20 zákona č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami, rešpektovať v nich obmedzenia výstavby,
- pri návrhoch umiestňovania stavieb ponechať pre výkon správy vodných tokov v zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov pozdĺž vodohospodársky významných vodných tokov voľný manipulačný pás v šírke 10 m a pozdĺž drobných vodných tokov šírky 5,0 m,
- ochranu pred veľkými vodami zastavbou nad prietokom Q_{100} ,
- z hľadiska technicko-prevádzkových záujmov správcu vodných tokov a protipovodňovej ochrany ÚPD navrhuje zdržať povrchový odtok dažďových vôd zo spevnených plôch - z komunikácií, spevnených plôch a striech RD, prípadne iných stavebných objektov - v úrovni minimálne 60 % z výpočtového množstva pre návrhový dážď 15 min., na pozemku stavebníka tak, aby nedochádzalo k zhoršeniu odtokových pomerov v recipiente.
- vody z povrchového odtoku (dažďové vody) ÚPD zdržať v mieste vzniku, t.j. aby vsiakali voľne na terén resp., do vsakovacích drénov,
- opatrenia na zachytávanie plávajúcich látok tak, aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente v súlade s ustanovením § 36 ods. 17 zákona č. 364/2004 Z.z. v znení zákona č.409/2014 Z. z. (vodný zákon) a v zmysle § 9 NV SR č. 269/2010 Z. z.

2.12.3 Zásobovanie elektrickou energiou

Obec je zásobovaná elektrickou energiou 22 kV odbočkami z primárneho VN vedenia č.642 Brezno - Hriňová, kde sú umiestnené ES 110/22 kVA. Na uvedenú linku je pripojených 4 + 2 ks (mimo k.ú.) transformovní.

Vedenia sú zakreslené, vrátane ochranných pásiem obojstranne 10 m od krajných vodičov, zaberajúcich pásy územia v šírke 21 m. Sú trvalým bremenom ako verejnoprospešné objektov na pozemkoch vlastníkov.

Dodávku elektriny obyvateľom obci zabezpečujú distribučné trafostanice (DTS) v sústave 22/380/320 v počte 4 DTS pre maloodber. Dve TS, mimo k.ú obce obsluhujú budovy v k.ú. Lom n/Rimavicou.

Stav siete v súčasnosti je vyhovujúci a pri súčasnom odbere pracuje spoľahlivo pri dodržaní predpísaných parametrov elektroenergetickej siete. V súčasnosti nie je zo strany SSD plánovaná žiadna rekonštrukcia el. vedení v k.ú. obce.

Podľa spracovanej DSP na lyžiarské stredisko Ski Lom navrhuje celkový požadovaný príkon elektr. energie na 2 500 kW na budovy a 800 kW na technológie a OHDZ.

Verejné osvetlenie

Večerné a nočné osvetlenie obce je svietidlami výložníkového typu LED. Upevnenie svietidiel je na stĺpoch elektrickej rozvodnej siete NN, vrátane napájacieho vedenia. Počet svietidiel postačuje. Osvetlenie komunikácií a verejného priestranstva je dostatočné. Neosvetlených kritických bodov, alebo miest v obci niet. Ovládanie osvetlenia je centrálné, časovým spínačom.

Návrh

Rozvodnú sieť v obci navrhuje ÚPN rekonštruovať, vrátane domových prípojok a uložená do zeme. ÚPN rieši rozvoj obce do roku 2040 výstavbou 16 b.j., čo je spolu za obec 190 b.j.

Rozvojová zástavba bude napojovaná na najbližšie distribučné trafostanice, nakoľko majú dostatočnú výkonovú rezervu. Vzhľadom na priestorové rozloženie navrhovanej zástavby RD a BD je možné doplnenie systému.

Pre predpokladaný odber v rekreačnom priestore Klinková – Ski Lom navrhuje dve TS

a kabelizáciu VN liniek v rozsahu strediska. preveriť možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie (biomasa), tepelné čerpadlá

Navrhuje vytvoriť podmienky využívania alternatívnych zdrojov energie – fotovoltika.

Návrh napojenia jednotlivých lokalít na elektrickú rozvodovú sieť je zobrazený na výkr. č.5.

Verejné osvetlenie

Systém navrhujeme zachovať a rozvody VN a NN v celej obci a stredisku Ski Lom kabelizovať.

2.12.4 Zásobovanie plynom a teplom

A. Zásobovanie plynom

Obec nie je plynofikovaná. Najbližší plynovod je v Čiernom Balogu.

Návrh

ÚPD nenavrhuje zásobovanie obce plynom do r. 2040.

B. Zásobovanie teplom

Vykurovanie, varenie a ohrev teplej úžitkovej vody sa v obci zabezpečuje individuálne, ako v rodinných domoch, tak aj v ostatných budovách na báze tuhého paliva a električky.

Najväčšia potreba tepla je pri vykurovaní, ktorého efektívnosť závisí od výkonnosti tepelného zdroja a od spôsobu vykurovania.

Návrh

Spotrebu tepla v obci k roku 2040 navrhuje ÚPD stabilizovať. Zásobovanie teplom zostane individuálne.

Rekreačné stredisko ÚPD navrhuje vykurovať a zabezpečovať TUV na báze tepelných čerpadiel a solárnych panelov.

Navrhuje presadiť efektívnejšie spôsoby vykurovania a nové zdroje tepla, aj na tradičné palivá, ako bioplynové generátory tepla, tepelné čerpadlá a solárne panely od r. 2021 sú všetky nové budovy zaradené do energetickej tr. A0. Tým sa bude znižovať i predpokladaná spotreba tepla. Cieľom je znižovanie spotreby palív pri dosahovaní optimálnej pohody v bytoch a domoch v obci.

2.12.5 Telekomunikácie, rozhlas, televízia

Obec je súčasťou Regionálneho technického centra –Slovak Telecomu v primárnej oblasti 048 Brezno. Celé územie je pokryté signálom mobilných operátorov a TV signálom. V obci je zemné a vzdušné dátové vedenie pre TV a telefón Telekomu. Mikrovlnné šírenie dát zabezpečuje Zeman.

Trasy podzemných vedení ST obchádzajú obec.

Nad obcou sú 2 vykryvače - ST a Orange.

Telefónni účastníci sú pripojení miestnou sieťou na digitálnu ústredňu v obci. Digiblok je umiestnený v samost. kiosku a je prepojený optickými káblami v Brezne. Digiblok je kapacitne dimenzovaný na zabezpečenie požiadaviek na všetky v súčasnosti poskytované telekomunikačné služby.

Terajší stav telefónnej siete v obci:

Telefónne rozvody v obci sú vedené zemnými a závesnými káblami na drevených podperných bodoch po krajniciach miestnych komunikácií. Rozvodná sieť pokrýva celú obec a umožňuje pripojenie každého domu priamo prípojkou. Prípojky sú prevedené závesnými káblami jednotlivo, alebo viac prípojok z jedného stĺpa, pomocou združovacieho zariadenia PCM.

Mobilné telefóny

Územie obce je pokryté signálmi mobilných telefónov zo základňových staníc:

- operátor Orange a Telekom pri obci.

Slovenská pošta

Poštové služby pre obec zabezpečuje miestny poštový úrad Lom n/ Rimavicou.

Rozhlas a televízia

Obec má v prevádzke miestny rozhlas s ústredňou v budove Obecného úradu. Rozvody sú vedené po celej dĺžke obce aj s odbočkami. Vedenie z vodičov FeZn je na elektrických stĺpoch aj vlastných stĺpoch, na ktorých sú upevnené reproduktory. Rozmiestnenie reproduktorov zabezpečuje dobrú počuteľnosť na celom území obce.

Slovenský rozhlas na území obce má dobrý príjem na všetkých vlnách a frekvenciách. Možný je príjem komerčných domácich aj zahraničných vysielateľov.

Príjem programov Slovenskej televízie aj komerčných televízií zabezpečujú jestv. metalické rozvody

Rozšírené je využívanie parabolických antén na príjem digitálneho vysielania Skylink zo satelitov. ST pripravuje optický kabelový rozvod z kiosku do celej obce pre tripleplay.

Návrh

Navrhuje vytvoriť podmienky pre rozvoj telekomunikačnej a informačnej siete. Do roku 2040 ÚPN navrhuje uloženie optického kábla do zeme pre prenos všetkých dát v obci u i rekr. stredisku.

2.13 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie

V rámci environmentálnej regionalizácie SR sa kataster obce nachádza v území 1. stupňa environmentálnej kvality, v prostredí vysokej kvality. V rámci environmentálnych regiónov Slovenska leží v regióne 1. environmentálnej kvality (regióny s nenarušeným prostredím) – Veporskom.

V katastr. území neboli zistené prírodné stresové (geodynamické) javy nad rámec bežných prejavov v krajine. Antropogénne podmienené stresové javy sú líniového a plošného charakteru.

Kvalita ovzdušia

Kvalita ovzdušia sa odvíja od interných a externých zdrojov znečisťovania ovzdušia. V k.ú. obce sa nenachádzajú žiadne významné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a taktiež tu nie je vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia. Za najvýznamnejší zdroj znečisťovania ovzdušia možno považovať premávku po miestnych komunikáciách a vykurovanie pevným palivom.

Priemerná ročná koncentrácia NO₂ je < 5 µg.m⁻³, na východnom okraji 5 – 10 µg.m⁻³. Priemerná ročná depozícia N (NO, NO₂) je 600 – 700 mg.m⁻², na západnom okraji územia 700 – 800 mg.m⁻². Priemerná ročná koncentrácia SO₂ je < 5 µg.m⁻³. Priemerná ročná depozícia S (SO₂ a sírany) je 1 500 – 2 000 mg.m⁻². Ide o hodnoty v strednej časti stupnice.

ÚPN navrhuje splaškovú kanalizáciu s ČOV a prechod menej emisné zdroje tepla.

Kvalita podzemných vôd

Rimavica je vodohospodársky významným vodným tokom. Okrajovo do územia zasahuje ochranné pásmo 2. a 3. stupňa povrchových vôd a povodia vodárenských tokov Slatina a Ipeľ. Územie mimo intravilánu obce je súčasťou Chránenej vodohospodárskej oblasti Muránska planina. V k.ú sú vymedzené OP zdrojov pitnej vody II. a III. stupňa.

Úroveň znečistenia podzemných vôd je v západnej časti územia nízka, východná časť je bez znečistenia. Stupeň znečistenia riečnych sedimentov v území je žiadny (0,0 C_d).

V obci sa nenachádza žiadny významný zdroj znečisťovania povrchových a podzemných vôd. Obec má vybudovaný obecný vodovod, nemá však kanalizáciu a ani nie je pripojená na čistiareň odpadových vôd. Odpadové vody z domácností sú zachytávané v technicky nevyhovujúcich žumpách a septikoch, ktoré nezodpovedajú príslušným normám na vodotesnosť. Odpadové vody sú často odvádzané aj bez prečistenia do vodného toku, čím je ohrozená kvalita ako povrchových, tak aj podzemných vôd.

ÚPN navrhuje v obci a rekreačnom stredisku Ski Lom splaškovú kanalizáciu s ČOV so zaústením prečistených vôd do Rimavice.

Ochrana pred povodňou

Rimavica je vodohospodársky významným vodným tokom. Pre predmetnú geografickú oblasť neboli vypracované Mapy povodňového ohrozenia (MPO) a Mapy povodňového rizika (MPR) v súlade s §6 a §7 zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami, ktoré slúžia ako podklad pre posudzovanie návrhov umiestnenia stavieb v záplavovom území.

V súlade s plánmi manažmentu povodí ÚPD navrhuje:

- ochranu pred povodňami preventívnymi technickými a biotechnickými opatreniami,
- úpravu odtokových pomerov, ktoré spomalí odtok vôd do vodných tokov, zvýšia retenčnú kapacitu územia,
- úpravu vodných tokov, ich nevyhnutnú opravu a údržbu, prípadne ich revitalizáciu,
- zadržiavanie dažďových zrážok v urbanizovanom prostredí,
- spriechodnenie migračných bariér, laterálny vývoj korýt.

Pôda

Pôdy v celom území sú z hľadiska plošne nekontaminované, resp. mierne kontaminované. To znamená, že koncentrácie rizikových prvkov ako Ba, Cr, Mo, Ni, V sú pod referenčnou hodnotou (Atlas krajiny SR, 2002). V k.ú. sa na poľnohospod. pôde nenachádzajú žiadne verifikované environmentálne záťažové ani poddolované územia a nie sú tu evidované žiadne zdroje prírodného žiarenia, ani extrémne anomálie magnetického poľa zeme.

V prípade plošnej kontaminácie pôd sú pôdy v k.ú. obce Marhaň v súlade s rozhodnutím MP SR č. 531/1994-540 relatívne čisté, nekontaminované. To znamená, že koncentrácie rizikových prvkov ako Ba, Cr, Mo, Ni, V sú pod referenčnou hodnotou (Atlas krajiny SR, 2002). V k.ú., na poľnohospod. pôde sa nenachádzajú žiadne verifikované environmentálne záťažové ani poddolované územia a nie sú tu evidované žiadne zdroje prírodného žiarenia ani extrémne anomálie magnetického poľa zeme. Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd veternou eróziou je v k. ú. obce minimálna. Ohrozenosť poľnohospodárskych pôd vodnou eróziou je stredná v JV časti k.ú. obce (Atlas krajiny SR, 2002).

Geologicky zosuvné územia

V k.ú. obce nie zaznamenané.

Radónové riziko

Na základe odvodenej mapy radónového rizika (www.geology.sk) sa celé k.ú. obce nachádza v izoploche stredného radónového rizika.

Hluk

Primárnym producentom hluku je automobilová doprava. Najvyššia prípustná hodnota ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete pre obytné útvary podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. nie je prekročená. Ustanovujú sa ňou podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky MZ SR č. 237/2009 Z. z.

Zástavba RD a BD je navrhovaná mimo ekvivalentnú hladinu hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete max. $L_{Aeq} 60$ dB(A).

Skládky a environmentálne záťažové

V predmetnom území nie MŽ SR evidovaná žiadna environmentálna záťaž.

Komunálny odpad

Hospodárenie s odpadmi v obci je riadené Programom odpadového hospodárstva. Funkčná skládka odpadov sa v obci nenachádza. Vývoz komunálneho odpadu zabezpečuje TSM Brezno v dvojtyždňových intervaloch na skládku TKO Ekológ v Brezne. V obci je zavedený separovaný zber papiera, tetrapakov, skla, plastov, elektroodpadov a pneumatík. Vývoz komodít realizuje tá istá firma. Odvoz odpadu je zabezpečovaný podľa ročného harmonogramu vývozu jednotlivých separovaných komodít. Pod obcou je skládka stavebného odpadu, ktorá je určená na rekultiváciu.

Kompostovisko a zberný dvor v obci nie sú. Obcou je prijatá koncepcia individ. kompostovania a pod OcÚ umiestnenie spoločného zberného dvora.

Pri spracovaní UPN-O rešpektuje Stratégiu adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – aktualizácia z r. 2017 schválenú uznesením vlády SR č.478/2018 aplikovanú na obce v oblasti:

- prírodného prostredia a biodiverzity,
- vodného režimu v krajine a vodného hospodárstva,
- sídelného prostredia a zdravia obyvateľstva,
- poľnohospodárstva a lesníctva,
- dopravy, energetiky a podnikania,
- rekreácie a cestovného ruchu.

2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

V k.ú. sa nenachádzajú žiadne dobývacie priestory, chránené ložiskové územia, resp. prieskumné územia (www.geology.sk).

Väčšina k.ú. je podľa ÚPN-VÚC BBSK súčasťou oblasti v ktorej nemožno vykonávať ložiskový geologický prieskum a ropu a horľavý zemný plyn.

2.15 Vymedzenia plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

Všetky prvky ochrany prírody, povrchových a podzemných vôd, pamiatok:

- CHVO Muráňska planina,
- vodohospodársky významný vodný tok Rimavica,
- biotopy európskeho a miestneho významu,
- krajinársky hodnotné plochy, línie a body,
- NKP a ich OP a archeologické lokality,

2.16 Ochrana pôdneho fondu

2.16.1 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde

Základné východiskové podklady: hranice súčasne zastavaného územia k 1. 1. 1990 (GaKÚ SR Bratislava), druhy pozemkov a BPEJ (GaKÚ SR Bratislava, ROEP), odvodnenia (Hydromeliorácie, š.p. Bratislava) a kontaminácie PP (VÚPOP – reg. pracovisko Banská Bystrica).

Štruktúru poľnohospodárskej výroby v obci určujú prírodno-klimatické podmienky. Dlhoročné poľnohospodárske zameranie obce sa odzrkadľuje aj na členení pôdy v katastrálnom území.

Sústredená poľnohospodárska a lesohospodárska výroba nie je v obci zastúpená. Túto úlohu plnia 13-ti samostatne hospodáriaci roľníci (SHR) v obci a v rozptýlenom lazníckom osídlení (cca 60 ks HD).

Podľa kódu BPEJ uvedené v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sa v k. ú. obce medzi najkvalitnejšie pôdy radia pôdy s kódom BPEJ: 1060211/7, 1060241/7, 1060411/7, 1060415/7.

Pôda nie je v k.ú. odvodnená.

Návrh

Záber PP je na 26 lokalitách. Vid' podrobne v tabuľke Vyhodnotenia.

Celkovo je navrhovaných na záber 117,5588 ha, z toho PP je celkovo 11,6397 ha.

V zastavanom území je 0,0112 ha a 11,6285 ha mimo zastavaného územia.

Najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda v zmysle § 12 ods. 2 písm. a) zákona zasahuje do 12-tich navrhovaných lokalít v rozsahu 8,0467 ha.

2.16.2 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných a iných zámerov na lesných pozemkoch

Predmetom záberu je lesný dielec 603 v LC Kokava n/Rimavicou.

Záber LP navrhuje ÚPD na troch lokalitách a týka zásahov – výrubu v lesných dielcoch pre plochy (účely) cestovného ruchu a turizmu, športu a oddychu, zjazdových tratí a dopravy – sedačková lanová dráha. Celkový záber je 4,4960 ha.

2.17 Komplexné hodnotenie navrhovaného riešenia, najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledkov

Navrhovaná urbanistická koncepcia celého k.ú. tvorí vyvážený celok. Ďalší rozvoj obce je navrhovaný prevažne na skompaktňovaní zastavaného územia a zhodnocovaní jestv. funkčných plôch. Nové obytné plochy v minimálnom rozsahu a plochy ICHR a budú dotvárať charakter obce s cieľom uchovať jej harmonický vzťah k prírode. Navrhovaný rekreačný priestor Klinková – SkiLom a zhodnotenie nevyužívaných budov a areálov zhodnotí mimoriadne krajinárske a respiračné kvality najvyššie položenej obce v SR.

Na základe návrhu možno konštatovať, že obec a jej celé k.ú. má predpoklady pre ďalší komplexný rozvoj. Dôvodom je dobré dopravné sprístupnenie, dostupnosť okresných miest i Čiernemu Balogu, vybudovaná technická infraštruktúra, dobré mikroklimatické podmienky pre turizmus, CR, bývanie, ozdravovne a disponibilita plôch pre nové obytné a turistické funkcie.